Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

...тинай 1921 оной ...брин 21-һээ гарана | № 83 (13878) | 1975 оной апрелиин 9, среда | Сэн 2 мүнгэн.

...ОММУНИС АЖАЛАЙ ҺАЙНДЭР БОЛОГ ЛЭ!

...И. Ленинэй түрэһөөр 105 жэлэй ойдо зорюулагда... ...коммунис субботник байгша оной апрелиин 19-дэ ...доторнай үнгэргэгдэхэнь. Манай республикын про... ...ленностиин хүдэлмэришэд, колхоз, совхозуудай ажал... ...болон алба хаагшад энэ субботнигто эдэбхитэйгээр ...далсажа, юһэдэхи табан жэлэй түсэбые болзорһоонь ...дүүргэхын түлөө тэмсэлдэ өөһэдынгөө хубитые ...байна.

...най редакциин корреспондент коммунис субботник ...эхэ республиканска штабай түрүүлэгшэ, КПСС-эй ...ой секретарь К. М. Прэдайводада хандажа, республи... ...доторнай коммунис субботнигто бэлдэлгын ямараар ...байһан тухай хөөрэжэ үгэхыень гуйба. Нүхэр Про... ...дагай хөөрөөн эндэ хэблэгдэбэ.

...И. Ленинэй түрэһөөр ...ой ойдо зорюулагда... ...бүхэсоюзна коммунис ...нигто хабаадахые Бу... ...ной ажалшад эдэбхи... ...балдэнэ. Москвадахи ...р Ильичэй нэрэмжэтэ ..., Москва-Сортировоч... ...огой, Ильичэй нэрэм... ...огой коллективүүд ...е үнгэргэхэ гэһэн үүс... ...һан байна. Суббот... ...эргэхэ тухай эдэнэй ...ые манай республи... ...эдбэриин коллектив ... эмхи зургаануудай, ...нуудай коллектив ...лууднаар дэмжэбэ.

...эхэ субботник үнгэр... ...ет арадай гайхам... ...о заншал болонхой. ...н 19-нэй ажалай ...е коммунис ажалай ... болгоё!» гэһэн уряа ...нөөр бэлэдхэл хэг... ...на.

...шленна предприя... ..., барилгын организа... ..., колхоз, совхозууд... ...ргуулинуудта, эмхи ...удта субботник үн... ... штабууд эмхидхэг... ...гулагдаа. Аймагуу... ...одской ба республи... ... штабууд эмхидхэг... ...дэлжэ байнхай.

...ладые олоорнь тэ... ...хабаадуулжа, хүдэл... ...ар бүхэндэ бүтээсэ ...жалай эрхэ байдал ... гэшэ субботнигто ...н гол хараа шэглэл ... Хэрбээ хүдэлмэришэ... ...хознигуудай, ажал... ...ллигенциин, һурагша ...улай, һурагшадай ...то хабаадалсалгын ...нэй нэрэ хүндын хэ... ...оо байгаа һаань, эм... ... хүдэлмэри ябуулха... ...табуудта хүнгэн бай... ... Тиихэдэ субботни... ...лмэриин ашаг үрые ... талаарнь дээшэ...лүүлхэ зорилгодо онсо анхарал хандуулха шухала.

Апрелиин 19-нэй субботодо хүдэлмэриин табан үдэртэй неделиин графигаар ажалладаг промышленна предприятинуудай, барилгын организацинуудай, транспортын предприятинуудай бүхы хүдэлмэришэд продукци үйлэдбэрилэн бүтээжэ, барилга-хабсаралгын ажал хэжэ. хүдэлмэриин неделиин юрын үдэрнүүдтэл адли, автопаркын ажал хэрэгые хангахадаа, түсэбөө болзорһоонь урид дүүргэжэ, нэмэлгэ продукци үйлэдбэрилэн гаргаха байна. Энэ үдэрэйнгөө салин хүлһые түсэбтэ табан жэлэй жасада оруулха юм. Гаргаша багатайгаар, юрын үдэрнүүдэйхидэ орходоо, нилээд ехэ продукци үйлэдбэрилэн гаргахын тула хүдэлмэриин газар бүхэндэ бүтээсэ ехэтэ ажалай эрхэ байдал хангаха тухайда предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд, субботник үнгэргэхэ штабууд анхаралаа хандуулха ёһотой.

Продукци ехээр үйлэдбэрилжэ, һарын эхинһээ хойшо продукциин зарим зүйлнүүдые бүтээн гаргаха талаар тохёолдоһон дутуу дундануудые усадхан зайсуулгада нүлөөлхэ талаар инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй, алба хаагшадай, ажалай ветеранууд - пенсионернүүдэй урда урдын субботнигуудта хабаадалсалгын дүй дүршэлые үргэнөөр дэлгэрүүлхэ шухала.

Таһалгаряагүй неделиин графигаар хүдэлдэг предприятинуудай, цехүүдэй хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд, алба хаагшад амарһан үдэртөө ажаллажа гү, али үйлэдбэриин гол бэшэ бусад хүдэлмэридэ хабаадан, эндэ олоһон салин хүлһэеэ түсэбтэ табан жэлэй жасада оруулха вэргэтэй.

Колхоз, совхозуудай ажалшад апрелиин 19-нэй субботнигой тоосоогоор амарһан үдэртөө хүдэлхэ ёһотой.

Иимэ хүдэлмэри олохон коллективүүдтэ үнгэргэгдэжэ байна.

Жэшээнь, Зүүн Сибириин түмэр замай Улаан-Үдын отделениин локомотивна бригаданууд субботнигой тоосоогоор амарһан үдэртөө поезднуудые 600 дахин хүтэлэн жолоодожо, олоһон мүнгөө түсэбтэ табан жэлэй жасада оруулха гэһэн уялга абаһан байна. Март һарада эдэнэр поезднуудые 314 дахин хүтэлэн жолоодоо юм.

«Забайкаллес» комбинадай модошод март һарааа ленинскэ субботнигто хабаадажа эхилээ. Эдэнэр модо унагаажа, тэрэнээ таллуулна. Эндэ олоһон мүнгөө түсэбтэ табан жэлэй жасада мүн лэ оруулжа байнхай.

Таһалгаряагүй үйлэдбэритэй предприяти — оньһожоруулагдаһан шэлэй заводой хүдэлмэришэд март һараһаа субботнигто хабаадажа эхилээ. Һара соо заводой коллективэй 610 хүн амарһан үдэртөө ажаллаһан байна.

Улаан-Үдэ станциин локомотивна деподо, нарин сэмбын комбинадта, Тимлюйн асбо-цементнэ эдлэл хэрэгсэлнүүдэй заводто субботнигто бэлдэлгын хүдэлмэри эдэбхитэйгээр үнгэргэгдэжэ байнхай. Субботнигой үдэртэ гол түлэб алмаһан материалаараа ажаллахын тула түлишэ, электрын элшэ хүсэ, бүхы зүйлэй түүхэй эд ба материалнуудые арьбалхын түлөө мүрысөөн эдэ предприятинуудта үргэнөөр дэлгэрээ. Бусад предприятинуудай, барилгануудай коллективүүд энэ патриотическа үүсхэлые үргэнөөр дэмжэбэ.

Эмхи зургаануудай алба хаагшадай, техникумүүдэй, дээдэ һургуулинуудай һурагшадай, ехэ ехэ предприятинуудай инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй, алба хаагшадай бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллаха таарамжатай байдал хангаха эрилтэ табилгада городской штаб, мүн ехэ ехэ предприятинуудай штабууд анхаралаа хандуулха ёһотой. Субботнигто хабаадаһан бүхы хүнүүдые нэгэ үдэр хүдэлмэреэр хангаха гээшэ хүшэр бэрхэшээлтэй байна. Тиимэһээ хүн бүхэниие ажалай һайндэртэ хабаадуулхын тула субботник болотор үлэһэн бүхы үдэрнүүдтэ апрелиин 19-нэй тоосоогоор хүдэлмэри улам эршэдхэхэ шухала.

Железнодорожно районой субботник үнгэргэхэ штаб март һараһаа хойшо индустриально-педагогическа, авиационно техникумүүдэй һурагшадые амаралтын үдэрнүүдтэ Грязнухын хирпиисын заводой барилгада гаргажа хүдэлгэнэ. Апрель һарын амаралтын үдэр бүхэндэ түмэр замай больницын коллективһээ 100 хүн субботнигой тоосоогоор гаргагдажа, шэнэ больницын барилгада хүдэлхэ юм.

Хүдөө ажахын, технологическа институдуудай, мүн манай хотын бусад һургуулинуудай студентнэр ашаглалгада оруулагдахаяа байһан барилганууд дээрэ субботнигой тоосоогоор ажаллана.

Байра дээгүүр, олохон коллективүүдтэ ехэ хүдэлмэри хэгдэжэ байна. Субботнигой үдэр участогуудта, цехүүдтэ, колхоз, совхозуудай бригадануудта, отделенинүүдтэ хэгдэхэ хүдэлмэриин хэмжээнүүд тодорхойлогдоо гээд шалгалта харуулаа.

«Электромашина» заводой 1.750 хүн субботнигто хабаадажа, 24 электродвигатель, 690 электро-гүсэ, 2.900 кипятильник бүтээхэ.

Заводой управлениин хүдэлмэрилэгшэд предприятиингаа оршон тойронхиие болбосон түхэлтэй болгохо юм.

Локомотив - вагон - заһабарилгын заводой 8 мянгаһаа үсөөн бэшэ хүдэлмэришэн субботнигто хабаадаха. Эдэнэй 7.400-ниинь үйлэдбэри дээрэ ажаллаха юм. Уридшалан тоолон гаргаһанай ёһоор, субботнигой үедэ 105 мянган түхэригһөө бага бэшэ хэмжээнэй продукци үйлэдбэрилэн гаргагдажа, 17 мянган түхэригэй салин хүлһэн түсэбтэ табан жэлэй жасада оруулагдаха байна.

Энэ үдэр нэгэ локомотив, пассажирска вагон заһабарилагдаха, 170 тонно булад, шэрэм хайлуулагдаха, мүн бусад ехэ ажал хэгдэхэ юм.

Баргажанай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой комсомолшууд, залуушуул субботнигой тоосоогоор хүдэлжэ, гаражые спортын зал болгон шэнэдхэн түхеэрхэ байна. Дайнда баатарай үхэлөөр унаһан сэрэгшэдэй хүндэлэлдэ бодхоогдоһон хүшөөнүүдые аймагай центрэй хэлхээ холбооной узелай коллектив һэльбэн шэнэлхые шиидээ.

Субботнигой үдэр республикын колхоз, совхозуудай ажалшад хүдөө ажахын оньһото техникэ заһабарилхые, малай байрануудые барихые, һайжаруулагдаһан бэлшээри бии болгохые, поли дээрэ наг шэбхэ, минеральна үтэгжүүлгэнүүдые шэрэжэ гаргахые түсэблэнэ.

Ажалай субботын үедэ һуурин тосхонуудые, хото городуудые болбосон түхэлтэй болгохо ехэ хүдэлмэри хэгдэхээр хараалагдана.

Даб дээрэ тоолон гаргаһанай ёһоор, республика доторнай 425 мянгаһаа үсөөн бэшэ хүн коммунис субботнигто хабаадаха юм. 2,5 миллион шахуу түхэригэй промышленна продукци үйлэдбэрилэгдэжэ, 700 мянганһаа бага бэшэ түхэригэй салин хүлһэн түсэбтэ юһэдэхи табан жэлэй жасада оруулагдаха байна.

Субботнигто бэлдэлгын ямараар хэгдэжэ байһые шалгахадаа, горитой дутуу дундануудые элирүүлээбди.

Кабанскын, Загарайн, Сэлэнгын аймагуудта субботнигой тоосоогоор хүдэлмэри эмхидхэхэ шухала хэмжээнүүд абтанагүй. Барилгашадта туһаламжын хэрэгтэй байгаашье һаань, апрель һарын түрүүшын амаралтын үдэрнүүдтэ алба хаагшад ашаглалгада оруулагдахаяа байһань барилга дээрэ гаража хүдэлөөгүй. Улаан-Үдэ хотын эмхи зургаануудай алба хаагшадые субботнигой тоосоогоор хотын предприятинуудта гаргажа хүдэлгэхэ хэрэгые городской штаб хангалтагүйгөөр хүтэлбэрилнэ. Амаралтын үдэрнүүдтэ арадай ажахын ашаа зөөхэ, нэн түрүүн түмэр замай станцинуудһаа ашаа зөөхэ, хүн зоной түлөө асарха хүдэлмэридэ автомобильна ажахынуудые хабаадуулха хэмжээнүүд субботнигой тоосоогоор Улаан-Үдэ хотодо, республикын хэдэ хэдэн аймагуудта абтаадүй байһаар. Хэдэн арбаад мянган кубометр түлеэн Клюевскэ, Хандагатайн леспромхозуудай, Онохойн модоной комбинадай, Сэлэнгын модоной баазын ба «Забайкаллес» комбинадай бусад предприятинуудай доодо складуудта бии.

Республикын промышленна зарим предприятинууд коллективэйнгээ гэшүүн бүхэниие субботнигто хабаадуулжа, ямар продукци үйлэдбэрилхээ үшөөл тодорхойлоогүй байһаар. Энээнһээ боложо, субботнигой үедэ хүдэлмэриин неделиин юрын үдэрэйхиһөө бага салин хүлһэн түсэбтэ юһэдэхи табан жэлэй жасада оруулагдахаар хараалагдана.

Тиин энэ үдэр «Теплоприбор» заводто субботник үнгэргэхэ штаб — оройдоол 33 процентые, харин «Татарский ключ» гэжэ карьерна управлениин штаб үдэрэй дундуур салин хүлһэнэй оройдоол 27 процентые түсэбтэ табан жэлэй жасада оруулхые багсаамжална. Теэд энэнь хангалтагүйл. Хото городуудые, һуурин тосхонуудые болбосон түхэлтэй болгохо хүдэлмэриин түсэб тодо бэшэ байһаар. Ленинскэ субботнигто бэлдэлгэдэ тохёолдоһон дутуу дунданууддаа саг дары усадхан зайсуулха шухала.

Улаан субботодо бэлэн байһыень наринаар шалгажа, дутуу дундануудыень усадхан зайсуулжа, тэрээндэ эдэбхитэйгээр хабаадахадынь, аймагуудай штабууд коллектив бүхэндэ туһалха ёһотой.

Субботник болотор үлэһэн үдэрнүүдтэ харуулан ойлгуулха хүдэлмэриие һайжаруулха, цехүүдые, барилганууды, хүн зоной ажаһуудаг газарые һайндэрэйхеэр шэмэглэхэ, ханын газетэнүүдые гаргаха, уран һайханай бүлгэмүүдэй концерт-наада табиха хэрэгтэ анхаралаа хандуулха шухала. Ушарынь юуб гэхэдэ, субботник хадаа юрын хүдэлмэриин үдэр бэшэ, харин коммунис ажалай һайндэр мүн. Тиимэһээ хаа хаанагүй һайндэрэй шэнжэтэй байха зэргэтэй.

...ҮГЭСХЭХЫ ЖЭЛЭЙ габшагай алхам

АБАЛГА ҮРГЭЛЖЭЛҺӨӨР

...й совхозой 1-дэхи от... Шэбэртэ, Дабаата ...й хонишод түсэбтэ ...эй түгэсхэхы энэ ... абалгаяа яһала ам... ... гарза хоролто бага... ...эргэжэ байна. Тус ... бүхыдөө 3722 ...таа. Энэ жэлэй түл ...олдосотойгоор хан... ...лай һайн амжалта ...һан хонишод олоч... ..., Б. Базаров, Г. ..., Б. Чимитцыренов ...онэрэй тоодо орол... ...у хонишон Б. База... ... хонинһоо 513 хурьга абажа, отделени соогоо түрүүлжэ ябана. Хонидынь хурьгалжа үшөө үргэлжэлһөөр. Тэрэнэй удаа дүй дүршэл ехэтэй, үнитэй хонишон Г. Дыршиков 556 эхэ хонинһоо 474 хурьга абаа. Энэ хүнтэй ана-мана сохилдожо ябаһан хонишон Б. Чимитцыренов 560 эхэ хонинһоо 470 хурьга абаад, гарзагүйгөөр түлжүүлжэ байнхай. Отделенидэ түл абалга үшөө үргэлжэлһөөр.

Д. ДАМБИЕВ,
Бэшүүрэй совхозой 1-дэхи отделениин хонишон.

ГАБШАГАЙ АЖАЛ

Улаан-Үдын «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденто «Электромашина» заводой коллектив габшагай һайн ажалаараа республика дотороо суурханхай. Табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ уттамжын түсэб абаһан энэ коллектив түрүүшын кварталай түсэбтэ даабариие бүхы талаарнь амжалтатайгаар бэелүүлбэ.

Энэ жэлэй нэгэдэхи кварталай туршада заводой конвейерһээ 1600 гаран электродвигатель, 125 автокран болон бусад продукци гараба.

«Электромашина» заводой хүдэлмэришэд Байгал-Амарай түмэр замай барилгашадай захяа дүүргэжэ эхилһэн байна. Энэ жэлэй түрүүшын квартал соо бүтээгдэһэн бүхы автокрануудай хахадынь манай үе сагай агуу барилгын участогуудта эльгээгдэбэ.

Манай корр.

...ИИН ПАРТИЙНО-ПРАВИТЕЛЬСТВЕННА ДЕЛЕГАЦИ БУСАБА

...рһэн Венгри, 1945 ...» гэжэ баярай ойн ... нээлгэдэ хабаада... ...Москва ерэһэн, ВСРП... ...К-гай Политбюрогой ... ВНР-эй Министр... ...Соведэй Түрүүлэгшэ Ене Фок нютагаа бусахаяа апрелиин 8-да мордоо.

ВНР-эй ба СССР-эй гүрэнэй тугуудаар шэмэглэгдэһэн Внуковска аэродром дээрэһээ КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин, КПСС-эй ЦК-гай секретарь К. Ф. Катушев болон бусад тушаалтад тус делегациие үдэшэбэ.

(ТАСС).

...-эй БАЯРАЙ ОЙН ВЫСТАВКЭ НЭЭГДЭЭ

...е дарлалтаһаа Венг... ...өөлэгдэһөөр 30 жэ... ...ээтэ ойе венгер ...үнөө һайндэрлэ... ...на. Энэ алдарта ... Советскэ Союзай, ... ханн нэгэдэл... ...оронуудай арадууд ...алтай хамта баярай ...байдалда тэмдэглэл...

...рһэн Венгри, 1945 ...һэн выставкэ аха ...ай түүхэдэхи бал... ... ойдо зорюулагдан, ... 7-ной үдэр Моск... ...ССР-эй ВДНХ-гай ...эгдэбэ.

... А. А. Громыко, ...Косыгин, К. Т. Мазу... ...В. Подгорный, Д. С. ..., А. Н. Шелепин, П. Н. Демичев, М. С. Соломенцев, В. И. Долгих, И. В. Капитонов, К. Ф. Катушев гэгшэдые эндэ сугларагшад альга ташалгаар угтаа. Эдээнтэй хамта СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшонор И. В. Архипов, В. А. Кириллин, М. А. Лесечко, СССР-эй министрнүүд, олониитын түлөөлэгшэд ерэлсэбэ.

ВСРП-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ВНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Е. Фок түрүүтэй Венгриин Арадай Республикын партийно-правительственна делегациин гэшүүд, ВНР-һээ СССР-тэ байдаг элшэн сайд Д. Рапаи болон бусад венгер нүхэд эндэ бии.

ВСРП-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ВНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Е. Фогто үгэ үгтэбэ.

Удаа тээнь КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин үгэ хэлээ.

Нүхэд Е. Фокой, А. Н. Косыгинай хэлэһэн үгэнүүд ехэ анхаралтайгаар шагнагдаһан, альга ташалгануудаар угтагдаһан байна.

Выставкэ нээгдээ гэжэ соносхогдобо. Венгриин Арадай Республикын ба Советскэ Союзай гүрэнэй гимнүүд гүйсэдхэгдэн зэдэлээ.

(ТАСС).

ТРАКТОРАЙ ДУУН ТАҺАРНАГҮЙ

Эндэхи «Заречный» совхозой сабшалан гол түлэб Зэдэ мүрэнэй үрда бэеэр оршодог юм. Тус ажахын гурбан отделенидэ габшагай хоёр һарын үедэ луговодууд, механизаторнууд сабшалан һайжаруулха хүдэлмэреэ һайнаар ябуулжа захалаа юм.

— Газарай үрэжэл һайжаруулхын тулада минеральна үтэгжүүлгэ тараана. Зэдэ мүрэнэй эрье зубшаһан һөөг бургааһыень сэбэрлэнэ, намаг налхи хатаанабди. Гадна үбэлдөө 1000 тонно наг шэбхэ кукурузын газар дээрэ гаргагдаһэн. Эгээ мүнөө 3-дахи отделениин кукурузын газарта 780 центнер мочевинэ, аммиачна селитрэ, суперфосфат тараагдаба, — гээд совхозой ахамад агроном Юрий Алексеевич Белых манда хөөрэнэ.

Дээдэ-Енхор гэжэ газарта хүрэжэ ерэхэдэмнай, совхозой үнинэй механизатор, ажалай ветеран Иван Павлович Фомицкиин хүтэлбэрилдэг звено ажаллажа байба. Һаягаа БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указаар И. Фомицкий Буряадай АССР-эй хүдөө ажахын габьяата механизатор гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэһэн байна. Наг шэбхэ зөөлгэ дээрэ найман колесно трактор, нэгэ бульдозер хүдэлнэ. Бульдозерист Николай Савельев, тракторист Василий Роземблюм гэгшэд халаанайнгаа нормо холо үлүүлэн дүүргэнэ. Тэдэнэр 4000 тонно наг шэбхэ сабшалан дээрэ гаргаад байна. Тэз саахана совхозой мэдээжэ болоһон механизатор Алексей Сергеевич Абрамов «МТЗ-52» түхэлэй тракторта «РУМ-3» түхеэрэлгэ шагтагалаад, сабшалангай хүрьһэндэ минеральна үтэгжүүлгэ оруулна. Тэрэ арбаад хоногой туршада 200 гаран гектар сабшалан үтэгжүүлээ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. Кукурузын звеное даагша Буряадай АССР-эй габьяата механизатор И. П. Фомицкий. 2. Дээдэ-Енхор гэжэ газарай сабшалан дээрэ наг шэбхэ гаргагдажа байна; 3. Наг шэбхэ ашалга.

С. БАЛДУЕВАЙ фототекст.
Зэдын аймаг.

Тарилгада бэлэдхэлгые шалганабди

ОНДО ОНДОО БАЙДАЛТАЙ

Яруунын аймагта хабарай тарилгын хүдэлмэри ойртожо байна. Орооһото ургамалнуудые бусадһаа үлэмжэ ехээр таридаг баруун-урда талын ажахынууд газараа нилээд эртэ хахалжа эхилдэг гээшэ. Тиин эндэхи колхоз, совхозуудай хабарайнгаа тарилгада хэр зэргээр бэлдэжэ байһыень һаяхан шалгажа үзэгдөө.

«Дружба» колхоз 6600 гектарта орооһото ургамалнуудые тарихаар түсэблэнхэй. Табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ 60 мянга гаран центнер орооһо тарая абаха гээшэ тус ажахын таряашадай дайшадхы зорилго болоно. Энээнээ бэелүүлхын тула тарилгын хүдэлмэриие саг болзортонь, һайн шанартайгаар үнгэргэхэ шухала. Трактор, машинануудай бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглагдаһанһаа, механизаторнуудай оролдосотойгоор ажаллаһанһаа бүхы юумэн дулдыдаха байһаниинь элитэ.

Энээниие хараадаа абажа, колхоз хабарай тарилгада эртэнһээ һайнаар бэлдээ гэжэ шалгалта харуулба. Эндэхид техникэеэ һайнаар хадагалдаг болонхой гэжэ тон түрүүн тэмдэглэхээр. МТМ-гэй газаа тусгаар хорёологдоһон шала дээрэ янза бүриин техникэ бүлэг бүлэгөөрөө зэргэлүүлэн табяатай. «Тарянай комбайнуудай шала», «Заһабарилагдаһан сеялкэнүүдэй шала», «Плугуудай шала» гэхэ мэтэ гаршагууд бэшээтэй харагдана. Бүхы 43 плуг, 31 сеялкэ болон тарилгын бусад техникэ февралиин 23 болотор заһабарилагдажа дүүрээ һэн. Мүн 70 трактор заһабарилагдаа. Тусхай хорёо соо 19 гэнжэтэ трактор бэлэн болгогдонхой, олонхинь туршалга гаранхай байба. Тарилгын эдэ бүхы техникэ, машинануудые тусхай комисси һайн сэгнэлтэтэйгээр тушаажа абаа.

МТМ-дэ эмхидхэгдэһэн хоёр звено энэ үбэл техникэ заһабарилаа юм. Эдэ звенонуудые хүтэлбэрилһэн В. В. Мухин, А. В. Филиппов гэгшэдэй хүндэлэлдэ колхозой правлениин газаа Ажалай Алдар солын туг үргэгдэнхэй. Баян дүршэлтэй механизатор В. В. Мухин һаяхан республикын түрүү механизаторнуудай зүблөөндэ хабаадалсаа. Мүнөө тэрэнэй звено үбһэ хуряалгын техникэ бэлэн болгоод, тарянай комбайнуудые заһабарилжа эхилээ. Хүдөө ажахын машинануудые хадагалха, тэрэниие заһабарилха, зүбөөр ашаглаха талаар колхозой ахамад инженер Ю. П. Спиридонов, заһабарилгын талаар механик Г. А. Жданов, МТМ-е даагша Л. Ц. Базаров гэгшэд ехэхэн үүргэ дүүргэнэ гээд тэмдэглэгдэнхэй.

Харин хүршэ «Юбилейный» совхоздо ошоходоо манай бригадын гэшүүд тад ондоо юумэ хараһан байна. Хэрбээ «Дружба» колхозой центральна тоог дээрэ үрэһэнэй орооһон сорт болон шанараараа илгагданхай, сэбэрлэгдэнхэй, хушалтатай байрада хадагалагданхай байгаа һаа, харин «Юбилейный» совхозой Улхасар гэжэ газартахи тоог дээрэ үрэһэнэй таряан үһа шабартай худхаршанхай, тоог дээрэхи саһые, бог шоройе хамажа сэбэрлэхэ тухай складые даагшад, П. Г. Виноградов түрүүтэй агрономуудшье һанаандаа огто оруулаагүй байшоо. Мүн машинын түлишэ-тоһон тон муу-са хадагалагдана. Хорёо соонь хүл табиха аргагүй: модо, шулуун обоо, хүбөө хаягай, цистернынь кранай нээлгэтэй орхигдоһонһоо олохон литр автол газарта гоожожо, нуур тогтошонхой байна. Эндэ хоёр хүн ээлжээгээр дежурладаг нэрэтэй аад, нэгэниинь-шье ажал дээрээ байгаагүй. Бензин, солярка / хадагалха цистернэнүүдэй дэргэдэ газарта адхаршаһан энэ тоһондо тушаан боложо гал аһашоо һаа, ямар ехэ аюултай гээшэб! Тиин гэһээ гал түймэр унтарааха хэрэгсэлнүүд хүсэд бэлэн бэшэ байха юм.

Полевой станда гранозан болон бусад хорото зүйлнүүд, намарай хуряалгын үедэ ажалшадта үгтэхэ матрац гэхэ мэтэ унтарин хэрэгсэлнүүд нэгэ таһалга соо хадагалаатай байна.

Совхоздо техникэ муугаар хадагалагдана гэхын аргагүй. Бүхы трактор, машинанууд тусхай хорёо соо зэргэлүүлэн табигданхай, тарилгын техникэ гол түлэб заһабарилагдажа дүүрэнхэй. Гэбэшье, энээнэй урда тээ тусхай комисси заһабариин шанар тушаа олохон ажаглалтануудые хэһэн байгаа. Теэд комиссиин элирүүлһэн дутагдалнууд мүнөө болотор усадхагдаагүй байһаар. Олонхи сеялкэнүүдэй дискнүүд бүхэлэгдөөгүй, таарулагдаагүй. сеялкэшэдэй гэшхээд ябаха хабтагайнууд дутуу, 58 тракторай 6-ниинь хүсэд заһабарилагдаагүй заһдаа гэжэ шалгалта элирүүлбэ.

Тэрэшэлэн «Улаан туяа» совхоздошье техникэ хадагалха, хабарай тарилгада бэлдэхэ талаар горитой дутуу дунданууд бии байна. Эндэ олонхи трактор, комбайнууд, сеялкэнүүд болон плугууд мүнөө жэл абтанхай, булта шэнэ юм. Теэд нёдондо ашаглагдаһан техникэ үшөө заһабарилагдаагүй, тарянай комбайнын болон бусад машинануудай резинэ мөөрнүүд үбэлэй туршада муугаар хадагалагдаһан дээрэһээ хэрэгһээ гарашанхай. Эндэхи инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд, механизаторнууд шэнэ техникэдээ найдаад, һанаа амар һууна хэбэртэй.

Манай бригада «Юбилейный», «Улаан туяа» совхозуудта хабарай тарилгада бэлдэхэ талаар элирүүлэгдэһэн дутуу дунданууд тушаа хэмжээ абахыень арадай хиналтын аймагай комитедтэ мэдээсэбэ.

Рейдовэ бригадын гэшүүд:
А. А. ФОМИНА, үрэһэнэй шанар тодорхойлхо инспекциин начальник;
А. С. СОДНОМОВ, аймгүйсэдкомой хүдэлмэрилэгшэ;
В. А. ГРЕБНЕВ, техническэ хиналтын инженер;
Д. ДУГАРОВ, манай корр.

УРМА ЗОРИГ БАДАРУУЛАН

Мүрысөөнэй хүмүүжүүлхы үүргэ

Манай аймагай хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд КПСС-эй XXIV съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, юһэдэхи табан жэлэй түсэб-даабаринуудые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ оролсоод, зарим тэды амжалтануудые туйлаһан байна. Жэшээлхэдэ, үнгэрэгшэ, юһэдэхи табан жэлэй тодорхойлхы жэлдэ гүрэндэ хүдөө ажахын продукци худалдаха түсэбөө сум дүүргээбди. Түрүү дүй дүршэл нэбтэрүүлһэнэй, аймагай ажалшадай дунда социалис мүрысөөе үргэнөөр дэлгэрүүлһэнэй, ойлгуулламжын хүдэлмэри улам дэлисэтэйгээр ябуулһанай ашаар иимэ амжалтанууд туйлагдаа гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Энэ хэрэгтэ аймагаймнай ажахынуудай партийна организацинууд элсүүлхы, ударидахы үүргэеэ һайнаар дүүргэжэ, хүн зоной урма зоригые бадаруулжа шададаг байһанаа харуулаа.

Мүрысөөнэй хүмүүжүүлхы үүргые шадаал һаа, һайнаар хэрэглэхэ гэжэ партийна организацинууд оролдодог юм. Ушар тиимэһээ мүрысөөе зүбөөр эмхидхэхэ, мүрысөөндэ шалгарагшадые материальна ба моральна талааарнь урмашуулжа шадаха гэжэ эрмэлзэнэбди.

Юрэнхыдөө, социалис мүрысөөе таба-арбан жэлэй саада тээ эмхидхэһэн хэбээрээл үргэлжэлүүлхэ ёһогүйбди. Ингэбэлнай социалис мүрысөөндэ хайша хэрэгээр, ёһын тэдысэ хандадаг ушар тохёолдохо байна. Энээн тушаа нэгэ һонирхомоор жэшээ дурдая. Манай аймагай «Хэжэнгын гол» редакци партиин райкомтой суггаа түхэреэн столой саана уулзалга эмхидхэдэг болоо һэн. Энэ уулзалгамнай ажалай түрүү дүй дүршэлые олоной дунда дэлгэрүүлхэ, социалис мүрысөөндэ хабаадагшадай урма зоригые бадаруулха гэһэн гол зорилготой юм. Үнгэрэгшэ жэлэй апрель һарада хонишод-зуутанай уулзалга эмхидхэжэ, аша туһатай, һонирхолтой зугаа дэлгэһэн бэлэйбди. Тэрэ уулзалгада хабаадаһан хонишод өөһэдөө ингэжэ мэдүүлээ һэн: «Социалис мүрысөөе хуушан ёһоор ябуулжа болохогүйл гэжэ һананабди. Мүрысөөнэй түхэл маягые хубилгахал хэрэгтэй». Энэнь тон зүб ажаглалта гэжэ ойлгоо һэмди. Хуушан хэбээрээ социалис мүрысөөнэй гуримуудые баталаад, мүрысөөндэ шалгархадань, мүнгэн шан, партиин райкомой ба аймагай Соведэй гүсэдкомой грамотануудые барюулаад лэ эсэслэдэг үе саг һалаа гэхэдэ алдуу болохогүй байна.

Хонишод-зуутанай уулзалга тухай хөөрөөгөө үргэлжэлүүлэебди. Иимэ уулзалгын үедэ юрын, үнэн зүрхэнэй хөөрэлдөөн болодог, ажалайнгаа дүй дүршэл тухай тодорхойгоор хөөрэдэг, дутагдалнуудые тон зүбөөр обёордог, тэдэниие усадхаха шухала дурадхалнуудые оруулдаг байна. Үнгэрэгшэ жэлдэ аймаг доторнай 17 хонишон-зуутан байгаа һэн. Тэдэ хонишоднай үшөө нэгэ-нэгэ зуутаниие хүмүүжүүлхэбди гэжэ уялга абаһан байгаа. Мүнөө даб дээрэ аймаг соомнай 32 хүн хонишод-зуутанай тоодо оролсоод байна. Иимэ уулзалгануудынай заншалта болонхой. Байгша оной январь һарада хонишод-зуутанай удаадахи уулзалга үнгэргөө һэмди. Энэ уулзалга дээрэ үнгэрэгшэ жэлэй ажалай дүнгөөр аймагай «Хэжэнгын гол» газетын дамжуулгын шагнал Загастайн совхозой түлөөлэгшэдтэ барюулагдаа. Энэ шагналынь нилээд һайханаар, гоёор шэмэглэгдэһэн гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Иимэ уулзалгын һүүлээр аймагай түрүү хонишод партиин райкомой нэгэдэхи секретарьтай, аймсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэтэй уулзажа, ажаһуудалай элдэб асуудалнуудта дүүрэн харюу абадаг юм. Эрхимээр ажалладаг хонишод иимэ уулзалгада урмашадаг, сэдьхэлээ ханажа гарадаг байһаниинь эли ааб даа.

Ажалдаа эрхим амжалта туйлаһан хонишод материальна талааараа һайнаар урмашуулагдадаг гээшэ. Зууһаа зуун хурьга түлжүүлһэн хонишон бүхэн 10 шахуу толгой хурьгадые, 1000 шахуу түхэриг нэмэлтэ түлбэри абадаг. Гэхэтэй хамта, иимэрхүү уулзалгануудые, дамжуулгын Улаан тугые, гүрэн түрын орден ба медальнуудые, Хүндэлэлэй грамотанууд ба дипломуудые баярай оршон байдалда барюулнабди. КПСС-эй райкомой, аймсоведэй гүйсэдкомой амаршалгын бэшэгүүд аймагай газетын хуудаһан дээрэ толилогдодог болонхой. Бидэнэр һүүлэй үедэ грамотануудай орондо уран гоёор, барлан хэблэгдэһэн, алтан үзэгүүдээр бэшэгдэһэн амаршалгатай Хүндэлэлэй дипломуудые барюулдаг болообди. Ажалай түрүүшүүлэй, тэрэ тоодо түрүү хонишодой фото-зурагууд хүндэлэлэй самбарнууд дээрэ наагдадаг. Тиихэдэ хонишон-зуутан бүхэнэй дүй дүршэлые харуулһан тусхай агит-хуудаһануудые хэблэжэ гарганабди. Ажалай түрүүшүүлэй хүндэлэлдэ зорюулан, ажалай алдар солын тугуудые ажахы бүхэндэ үргэдэг байнабди.

Тэрэшэлэн ажалдаа амжалта туйладаг ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд (илангаяа партийна эхин организацинуудай секретарьнууд, отделенинүүдые эрхилэгшэд) аймагай амаралтын байшанда амарха, ВДНХ-да ошохо түлөөһэгүй путевконуудаар шагнагдадаг. 1974 оной ажалай дүнгөөр 18 хүн ВДНХ-да мүнөө жэлдэ эльгээгдэв.

Элдэб янзын аяншалганууд социалис мүрысөөндэ илагшадые нилээд урмашуулдаг гээд бодото байдал гэршэлнэ. Жэшээлхэдэ, 1974 оной май һарада социалис уялгануудаа дүүргэһэн аймагаймнай 50 һаалишан республикын ниислэл хото Улаан-Үдэдэ хоёр үдэр соо аяншалхадаа, промышленна предприятинуудта уулзалга хэһэн, кино болон театрнуудта ошоһон, хэрэгтэй эд бараа худалдажа абаһан байна. Манай һаалишадай делегацине Улаан-Үдын Октябрьска районой, ажалшадай, олониитын түлөөлэгшэд (тэрэ тоодо Социалис Ажалай гурбан Герой) хани халуунаар угтаа һэн. Энэ аяншалгаар һаалишад сэдьхэлээ ханажа ерэһэн байха. 1974 оной ажалай дүнгүүдээр социалис мүрысөөндэ илаһан 30 хүн эдэ үдэрнүүдтэ «Эрхүү — Ангарск — Улаан-Үдэ» гэһэн маршрудаар аяншалхала мордобо. Ажалай түрүүшүүл, комсомолой ба профсоюзай эдэбхитэд энэ делегацинин бүридэлдэ оруулагданхай. Социалис мүрысөөндэ илагшад аймагта ерэһэн хүнгэн автомашина, мотоцикл болон бусадшье шухала зүйлнүүдые түрүүшын ээлжээндэ абаха эрхэтэй болонхой. Тодорхойлон хэлэбэл, социалис мүрысөөндэ илагшад материальна болон моральна талааараа хүсэд һайнаар урмашуулагдана.

Бидэнэр олонхи ушарта хонишод, һаалишад, механизаторнуудтаа гол анхаралаа хандуулаад, тэдэниие хангадаг хүнүүдые мартахаяа һанадаг байгаабди.

Медицинын, соёлой, арадай гэгээрэлэй болон бусад организацинууд ба эмхи зургаануудай хоорондо социалис мүрысөөн эмхидхэгдэдэггүй байгаа. Энэ дутагдалаа усадхаха гэжэ хэлсээ һэмди. Мүнөө, жэшээлхэдэ, аймагай арадай гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй социалис мүрысөөндэ илагшадай түрүүшын слёт үнгэрэгшэ жэлдэ үнгэргөөбди. Тиихэдээ һуралсалай шэнэ жэлдэ һайнаар бэлдэһэн һургуулида түрэл нютагайнгаа һургуулиин материально-техническэ бааза байгуулһан совхоздо, үдэшын ба заочно һуралсалые һайнаар эмхидхэһэн һургуулида барюулха зорилгоор партиин райкомой ба аймсоведэй гүйсэдкомой дамжуулгын гурбан Улаан тугуудые бии болгообди. Манай аймагай арадай гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэд Хориин аймагай арадай гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэдтэй мүрысэхэ социалис мүрысөөнэй гурим баталаад, договор доро гараа табиһан байна. Социалис мүрысөөнэй дүн жэлэй эхиндэ гаргагдаха ёһотой. Манай аймагай арадай гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэд 1974 оной дүнгөөр РСФСР-эй гэгээрэлэй министерствын шанда хүртэһэн байна.

Медицинскэ хүдэлмэрилэгшэдэй дунда мүн лэ иимэрхүү социалис мүрысөөн эмхидхэгдэнхэй. Поликлиникэнүүд ба фельдшерскэ пунктнууд мүнөө хоорондоо мүрысэнэ. Тэдэнэр малшадые, механизаторнуудые хэр зэргэ һайнаар хангаһанайнгаа хэмжээгээр социалис мүрысөөндэ илагша гэжэ тодорхо болоо.

Аймагай соёлой хүдэлмэрилэгшэдэй дундахи мүрысөөн мүн лэ гуримшуулагдаа. Социалис мүрысөөнэй дүнгүүдые олондо соносхохо, мүрысөөнэй дүнгүүдые зэргэсүүлхэ, түрүү дүршэлэй дайралдажа болохо ушар тухай мүрысөөнэй ленинскэ ёһо гуримуудые наринаар баримталха гэжэ оролдонобди. Хэжэнгын, Загаһатын, Чисаанын, «Первомайский» совхозуудта социалис мүрысөөн муу бэшээр эмхидхэгдэнхэй гэжэ тэмдэглэхэ ёһотойбди.

Хураангыгаар хэлэбэл, социалис мүрысөөнэй үедэ материальна ба моральна урмашуулгые зүбөөр хэрэглэхэ гээшэ амжалтын шухала түлхюурнүүдэй нэгэн болохо гэжэ тоолонобди. Энэ талаар дутагдалнуудшье бии байха. Дутуу дундануудаа усадхаха, зүб замые хараалха гээшэ манай шухала зорилго мүн.

А. РАДНАЕВ,
КПСС-эй Хэжэнгын райкомой секретарь.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Ука

РСФСР-эй Верховно Соведтэ Буряадай АССР-һээ һунгалта үнгэргэхэ һунгуулиин окружной комиссинуудай составые баталха

«РСФСР-эй Верховно Соведые һунгаха тухай Дүримэй» 39, 40, 41-дэхи статьянуудай үндэһөөр РСФСР-эй юһэдэхи зарлалай Верховно Соведтэ Буряадай АССР-һээ һунгалта үнгэргэхэ һунгуулиин окружной комиссинуудые ниитын организацинуудай, бүлгэмүүд болон ажалшадай коллективүүдэй түлөөлэгшэдһөө бүридүүлэн батал-ха:

УЛААН-ҮДЫН ҺУНГУУЛИИН 802-дохи ОКРУГ

Һунгуулиин окружной комиссиин түрүүлэгшэ **Баранов Александр Михайлович** — Улаан-Үдын М. И. Калининай нэрэмжэтэ локомотивна депогой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон алба хаагшадһаа.

Һунгуулиин окружной комиссиин түрүүлэгшын орлогшо **Лубсанов Виктор Дашиевич** — Улаан-Үдын судна бүтээлгын заводой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон алба хаагшадһаа.

Һунгуулиин окружной комиссиин секретарь **Заикина Валентина Васильевна** — Улаан-Үдын городской коммунис организациһаа.

Һунгуулиин окружной комиссиин гэшүүд:

Агишев Анатолий Николаевич — Арми, Авиаци, Флодто туһалха һайн дуранай Бүхэсоюзна бүлгэмэй Советскэ районой организациһаа;

Аксентьева Екатерина Илларионовна — Улаан-Үдэ городой 2-дохи интернат һургуулиин багшанарһаа;

Багаев Илья Францевич — Ажалай Улаан Тугай ордента Улаан-Үдын авиационно заводой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон алба хаагшадһаа;

Миткинова Нина Дамбиновна — Зүүн Сибириин технологическа институдай профессорнууд болон багшанарһаа;

Сытов Павел Сергеевич — СССР-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ «Теплоприбор» заводой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон алба хаагшадһаа;

Уваров Михаил Иванович — барилга-хабсаралгын 534-дэхи поездын хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон алба хаагшадһаа;

Хардаева Лидия Казаковна — Залуушуулай Бүхэсоюзна Ленинскэ Коммунис Союзай Улаан-Үдын городской организациһаа;

Яптуева Ольга Дашиевна — Улаан-Үдын шэлэй заводой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон алба хаагшадһаа;

ОКТЯБРЬСКА ҺУНГУУЛИИН 803-дахи ОКРУГ

Һунгуулиин окружной комиссиин түрүүлэгшэ **Альцман Клавдия Павловна** — Улаан-Үдын нарин сэмбын комбинадай хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон алба хаагшадһаа.

Һунгуулиин окружной комиссиин түрүүлэгшын орлогшо **Цырендоржиева Цырендымит Цыдендамбаевна** — Мухар-Шэбэрэй аймагай «Знамя Ленина» колхозой колхознигуудһаа.

Һунгуулиин окружной комисиин секретарь **Рыжаков Мартемьян Федорович** — Улаан-Үдын районно коммунис организациһаа.

Һунгуулиин окружной комиссиин гэшүүд:

Винтовкина Соломея Петковна — Улаан-Үдэ городой 25-дахи һургуулиин гэгээрэлэй, дээдэ һургуулинуудай научна эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдэй профессиональна союзай организациһаа;

Еманаков Дмитрий Прокопьевич — БУС-ай барилга-хабсаралгын 1-дэхи управлениин Залуушуулай Бүхэсоюзна Ленинскэ Коммунис Союзай организациһаа;

Жукова Надежда Ивановна — республиканска больницын медицинскэ хүдэлмэрилэгшэдэй коллективһээ;

Жигмитцыренова Жигмитцу Бимбаевна — Бэшүүрэй аймагай Охин-Булагай совхозой коммунис организациһаа;

Олейников Тимофей Евстигнеевич — Мухар-Шэбэрэй аймагай «Эрдэм» совхозой хүдэлмэришэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд болон алба хаагшадһаа;

Седых Любовь Николаевна — Улаан-Үдын аймагай туршалга-һуралсалай «Байкал» ажахын хүдэлмэришэд, мэргэжэлтэд болон алба хаагшадһаа;

Смолин Георгий Александрович — Бэшүүрэй аймагай «Победа» колхозой колхознигуудһаа;

Чебунин Иван Петрович — Улаан-Үдын аймагай «Сельхозтехника» нэгэдэлэй Залуушуулай Бүхэсоюзна Ленинскэ Коммунис Союзһаа.

ЗАБАЙКАЛЬСКА ҺУНГУУЛИИН 804-дэхи ОКРУГ

Һунгуулиин окружной комиссиин түрүүлэгшэ **Цыденова Цыпилма Булатовна** — Хэжэнгын аймагай «50 лет Октября» совхозой профсоюзай организациһаа;

Һунгуулиин окружной комиссиин түрүүлэгшын орлогшо **Сазонов Анатолий Витальевич** — Яруунын аймагай «Сельхозтехника» нэгэдэлэй хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон алба хаагшадһаа;

Һунгуулиин окружной комиссиин секретарь **Дагбаев Данзан Дагбаевич** — Хориин районно Коммунис организациһаа.

Һунгуулиин окружной комиссиин гэшүүд:

Батомункуева Мыдыгма Жигмитовна — Яруунын аймагай Яруунын совхозой хүдэлмэришэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд болон алба хаагшадһаа;

Жанаев Владимир Доржиевич — Хориин аймагай Үдын совхозой хүдэлмэришэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд болон алба хаагшадһаа;

Зубакина Анна Макаровна — Загарайн аймагай Хандагатайн леспромхозой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон алба хаагшадһаа;

Никитин Петр Осипович — Хориин аймагай Дээдэ-Тайлсын совхозой хүдэлмэришэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд болон алба хаагшадһаа;

Санжиева Татьяна Шираповна — Хэжэнгын аймагай Чисаанын дунда һургуулиин багшанар, алба хаагшад болон техническэ хүдэлмэрилэгшэдһөө;

Сидорова Людмила Михайловна — Баунтын аймагай медицинын хүдэлмэрилэгшэдэй профессиональна союзай организациһаа;

Смолин Александр Владимирович — Загарайн аймагай «Гигант» колхозой колхознигуудһаа;

Чимитов Аюр Нимаевич — Хориин аймагай «Георгиевский» совхозой хүдэлмэрилэгшэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд болон алба хаагшадһаа;

ПРИБАЙКАЛЬСКА ҺУНГУУЛИИН 805-дахи ОКРУГ

Һунгуулиин окружной комиссиин түрүүлэгшэ **Рыжков Леопольд Кузьмич** — Кабанскын аймагай Тимлюйн цементнэ заводой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон алба хаагшадһаа;

Һунгуулиин окружной комиссиин түрүүлэгшын орлогшо **Дамбиева Цыпилма Будаевна** — Баргажанай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой колхознигуудһаа,

Һунгуулиин окружной комиссиин секретарь **Черепанов Иван Андреевич** — Прибайкальска районно Коммунис организациһаа.

Һунгуулиин окружной комиссиин гэшүүд:

Бадрянова Маргарита Борисовна — Түнхэнэй аймагай Жэмһэгэй дунда һургуулиин гэгээрэлэй, дээдэ һургуулинуудай, научна эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдэй профессиональна союзай организациһаа;

Бояршина Антонина Никифоровна — Кабанскын аймагай Байгалай совхозой II отделениин хүдэлмэришэд болон алба хаагшадһаа;

Васильев Джоуль Всеволодович — «Бамтуннельстрой» трестын 11-дэхи управлениин туннельнэ отрядай хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон алба хаагшадһаа;

Галсанов Сергей Субанович — Ахын районно коммунис организациһаа;

Молокова Розалия Молоновна — Хурамхаанай аймагай Хурамхаанай совхозой хүдэлмэришэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд болон алба хаагшадһаа;

Тимофеев Александр Елупович — Прибайкалиин аймагай «Межколхозстрой» трестын оньһожоруулагдамал нүүдэл колоннын хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон алба хаагшадһаа;

Чирченко Татьяна Прокопьевна — Кабанскын аймагай Ойморой совхозой II отделениин хүдэлмэришэд болон алба хаагшадһаа;

Яшевский Александр Анатольевич — Залуушуулай Бүхэсоюзна Ленинскэ Коммунис Союзай Прибай аймагай Сэлэнгын м баазын организациһаа

СЭЛЭНГЫН ҺУНГУ 806-дахи ОКРУ

Һунгуулиин окру миссиин түрүүлэгшэ нов **Владимир Никол** Зэдын аймагай Дорж заровай нэрэмжэтэ ко колхознигуудһаа.

Һунгуулиин окру миссиин түрүүлэгшын шо **Акимова Натал горьевна** — Зэдын вол молибденэй комбина наржуулгын фабрик дэлмэришэд, инженер ническэ хүдэлмэрил лон алба хаагшадһаа.

Һунгуулиин окру миссиин секретарь — нов **Сергей Дугар** — Сэлэнгын районно мунис организациһаа

Һунгуулиин окру миссиин гэшүүд:

Бадмаева Галина Ешиевна — Сэлэнгы гай XX партсъездын жэтэ колхозой ко гуудһаа;

Галсанов Владимир вич — Зэдын аймага нэй орденто Борьёо хозой хүдэлмэришэд, ажахын мэргэжэлтэд алба хаагшадһаа;

Даржания Татьян ровна — Хяагтын Хяагтын совхозой пр зай организациһаа;

Дылыкова Гунсу Гомбожаповна — Хяагт магай Хяагта городо тернат һургуулиин ба алба хаагшад болон т скэ хүдэлмэрилэгшэд

Захарова Августа евна — РСФСР-эй Хэрээһэнэй бүлгэмэй гын аймагай организа

Клочихина Тамара евна — Залуушуулай союзна Ленинскэ Сою дын районно организ

Невзоров Анатол сильевич — Сэлэнгы гай «Гусиноозёрская» шахтын хүдэлмэриш женерно-техническэ мэрилэгшэд болон ал шадһаа;

Хамаев Юрий Се — Захааминай аймаг ниин совхозой Комму ганизациһаа.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиу түрүүлэгшэ Б. СЕМЕН

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиу секретарь И. ЧЕРНЯК

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1975 оной апрелиин 7.

ХҮТЭЛБЭРИЛЭГШЭДЭЙ ҺУРАЛСАЛ

Прибайкалиин аймагай предприятинуудай, колхоз болон совхозуудай партийна ба комсомолой организацинуудай секретарьнарай семинар Итанцын леспромхоздо боложо үнгэрбэ. «Залуушуулай дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри һайжаруулга — партиин мүнөө үеын шухала зорилгонуудай нэгэн» гэһэн асуудалаар КПСС-эй райкомой секретарь Г. Б. Цыденов семинар дээрэ элидхэл хэбэ. Комсомолой документнүүдые һэлгэлгын үедэ ВЛКСМ-эй райкомой бэелүүлхэ зорилгонууд тухай комсомолой райкомой нэгэдэхи секретарь В. Суховеев хөөрэһэн байна.

РСФСР-эй ба Буряадай АССР-эй Верховно Соведүүдэй, мүн нютагай Соведүүдэй һунгалтада бэлдэлгын үедэ аймагай партийна организацинуудай хэхэ хүдэлмэри тушаа аймагай Соведэй гүйсэдкомой секретарь Н. И. Самсонова, комсомолшууд болон залуушуулай политическэ һуралсал тухай ВЛКСМ-эй райкомой секретарь М. Корабенков семинарта хабаадагшадта хөөрэбэ.

Залуушуулда ажалай болон амаралтын һайн эрхэ байдал хангаха талаар Сэлэнгын модоной баазада ябуулагдадаг хүдэлмэри тухай тус предприятиин парткомой гэшүүн Л. В. Черепанова һонирхолтойгоор хөөрөө. Семинарта хабаадагшад Итанцын леспромхозой түбэй гаража, Каменскын дунда һургуулида ошожо, тэндэхи харуулан ойлгуулха хэрэгсэлнүүдтэй танилсаба.

П. ГРИГОРЬЕВ.

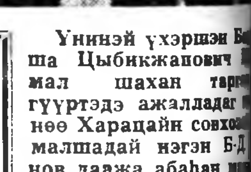

БАЛШАРГАНЫН ГОЛДО

БАЛШАРГАНА. Хада уулын хабшууда, ургаса һайнтай һарьдагай тунга бэлшээритэй энэ нютагта Жамса Тулаевич Унжуев гэр бүлөөрөө олохон жэлэй саһна һууринжажа, һарлагуудые харууһалдаг юм.

Даажа абаһан малаа жэлэй дүрбэн сагта хээрын бэлшээреэр дахажа, тобир тарганаар абажа ябадаг гээшэ. «Би малтай хүм, тэрээндэмни үбһэ тэжээл ехэ хэрэгтэй болоод байна, түргэн туһалагты!» — гэжэ колхозой правленидэ Жамса Тулаевичай хандахые хэн харааб? Хэншье үзөө хараагүй. Ойро тойронхёо сабшажа, хэды шэнээн үбһэ абадаг бэ, тэрэл үбһөөрөө үбэлые дабажа гарадаг. Һарлаг үнеэдэйнгээ тугаллаха болоодүй сагта тэдэниие хооллуулжа, дулаан хото хорёодо хаажа байхые огтолон хоридог. 100 гаран һарлагта һэтэ үбһэ, һолоомо, талха үгөөд байбал, колхозой бэшэ мал юугээ эдихэб, хэды ехэ мүнгэнэй тэжээл хии һалахаб? — гэжэ Жамса һанаата болодог.

Тэжээлэй гаргаша багатайгаар малые шадажа харууһалхые, зүгөөр мини туугаад орхихо бэшэ, харин бэлшээри һайнтай газараар харууһалха гэжэ Жамса урагшаа зүдхэдэг.

Жамса Тулаевич ехэнхи сагаа малаа адуулжа үнгэргэдэг, гэртээ балай байдаггүй, һүхэ, тогоогоо зээрдэ мориндоо ашаад, үбэлэй сагта малаа дахан ябадаг заншалтай. Жамса угайдхадаа хүл муутай. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай хатуу шанга тулалдаанда Смоленск шадар хүлөө шархатажа, дайнай гурбадахи шатын инвалид болоһон байна.

Хабар болоходо эмэ һарлагуудай хээли ехэдэжэ захалдаг юм.

— Ингээд эдэмни хадын үбэрэй бэлшээридэ гаража үгэхэгүйнь. Саһанай хайлажа, соорхой гарахалаар үндэрэй оройһоо буулгажа, нуга таляан соогуур харууһалхамни. Хада майлаар байрлан тугаллаа һаань, тэдэнь зээрэг, дошхон болошохо, юрэдөө дэлэнтэжэ эхилхэдэнь тэжээл үгэжэ байгаад, түлнүүдынь абахаһаа үлүү юумэ байхагүй, — гэжэ Майлын энгэртэ сайлажа һууха зуураа Жамса хөөрөө һэн.

Газаа үбһэнэйнь хүреэ соо нэгэ хэды һарлаг тугаллаад байба. Сомоогой үбһэн хажуудань харагдана, теэд һарлагуудынь тэрэниие дурата дурагүй эдинэ, нюрга һээрынь монсогор, үбэлдөө үбһэ балай эдеэгүй аад, иимэ тарганууд ха юм! Хоёрдохёор, һарлаг хайнаг хоёр хээрэ бэлшэхэ, хадын үбэрөөр байрлаха дуратай мал шуу. Юуб гэхэдэ, хото хорёодо байха дурагүй, шэрхи бэетэй, хорёодо хаагдабал, түргэн муудадаг, — гэжэ малшан хөөрэнэ.

Мүнөө Жамсын мэдэлдэ 100 гаран эхэ һарлагууд байдаг. Урдань 70—75 тугал абадаг һэн. Зүгөөр дүршэлтэй болохо тумаа 80 — 85 тугал абадаг болоо. Нёдондо 100 эхэ һарлагһаа 95 тугал абажа, бүрин бүтэнөөр түлжүүлээ һэн.

Жамса Тулаевич түл абалгаараа табан жэлэйнгээ түсэбые дүрбэн жэл соо дүүргэжэ шадаад, үшөө үлүүлжэ ябана. Мүнөө нёдондонойхиһоо дутуугүй түл абаха гэжэ оролдожо байнхай.

— Март, апрель, май һарануудта тугаллажа дүүрэхэ, — гэжэ Жамса хэлэбэ. Балшарганын голдо нэгэл иимэ түрүү малшан ажаһуудаг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ахын аймагай «Коммунизм» колхозой малшан, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутат Ж. Т. Унжуев.

Д. ДУГАРОВ.

ШУДАРГЫ МАЛШАД

Тээгдэ тосхонһоо зүүлжээ 7 модоной газарта Бэлшэр гэжэ малшадай гүүртэ оршодог юм. Эндэ ажалай Улаан Тугай ордента үхэршэн Дулма Дарижапова 50 буруу харууһална. Тус малшан мал ажалда үнинэй хүдэлжэ, ажалай дүй дүршэлөөр нилээд баян болонхой. Мүнөө пенсидэ гарабашье, дуратай ажалаа орхёогүй. Байгша ондо үбһэ тэжээлэй хэдышье хомор һаа, байһан тэжээлээ эмхи гуримтайгаар гаргашалан, малайнгаа үбэлжэлгэ һайнаар үнгэргэжэ байна. Д. Дарижапова февраль һарын дүнгөөр буруун бүринингөө шэгнүүр сүүдхэдээ дунда зэргээр 361 гр. хүрэтэр нэмээгээ. Тиихэдэ дүршэлтэй үхэршэн Д. Дымбрылова 37 буруу харууһалжа, февраль һарын дүнгөөр буруун бүринингөө шэгнүүр сүүдхэдээ дунда зэргээр 288 гр. хүрэтэр нэмээһэн байна. Ингэжэ Хурбын совхозой шударгы малшадай оролдолгын ашаар тус совхозой шахалгын бурунууд булшантай ондо ороно.

Ц-Х. ГОМБОДОРЖИЕВА.
Хори.

Үнинэй үхэршэн Б ша Цыбикжапович мал шахан тар гүүртэдэ ажалладаг нөө Харацайн совхо малшадай нэгэн Б-Д нов даажа абаһан наар харууһалжа, ень ехээр нэмээнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: найн аймагай Харац зой үхэршэн Б-Д. Борис, Доржо хүб тэжээл хэршэжэ, байна.

Д. АЮШЕЕВЭЙ

БАРГАЖАНАЙ АЙМАГТА

БУСАДҺАА ТҮРҮҮЛЭН

Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой комсомолой эхин организациин гэшүүд аймаг соогоо түрүүлэн, комсомолой билет һэлгэхэ гэһэн тогтоол ВЛКСМ-эй райком гаргаба. Ушарынь хэлэхэдэ, колхозой алишье һалбари дээрэ хүдэлжэ ябаһан комсомолшууд эрхим амжалта туйладаг юм.

Жэшээнь, ВЛКСМ-эй гэшүүд Евдокия Бадмаева, Дарима Ламуева гэгшэдэй ударидадаг комсомол-залуушуулай хонишодой бригада түл абалгаяа аймаг соогоо түрүүлэн дүүргэжэ эхилэнхэй. Мүн колхозой 40 гаран комсомолшууд ВЛКСМ-эй райкомой путевкоор хонин ажал дээрэ хүдэлхөөр гараһан байна. Мүнөө Даша-Нима Дашиев, Сергей Будаев, Баир Намжилов болон бусад хонишодой хурьга абахадань туһаламжа үзүүлхээр ошонхой.

БАЯН УРГАСЫН ТҮЛӨӨ

Аймагай ажахынууд республика дотор соноскогдоһон табшагай хоёр һарын туршада 20.000 тонно наг шэбхэ сабшалан, таряалан дээрэ гаргахань. Уланай, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозууд тус тустаа 5 мянган, Хилганын колхоз, Баргажанай совхоз 3.000 тонно шэбхэ гаргаха түсэб табинхай. Мартын 24-һөө энэ хүдэлмэри түлэг дундаа оронхой, ажахы бүхэнэй механизаторнууд мадай фермэ, отарнуудһаа шэбхэ гаргажа эхилбэ.

Аймагай колхоз, совхозуудта баян ургаса хурааха зорилгоор куузику ургуулагшадай найман, кукурузашадай — 17, хартаабха, овощ таригшадай 11 звено байгуулагдаба.

ЭРХИМ АДУУШАН

Геннадий Будаевич Аригунов Уланай совхозой адуун һүрэгые арбан гурбадахи жэлээ адуулжа, тоо толгойень олошоруулжа ябана. Жэшээнь, тэрэ үнгэрэгшэ жэлдэ 100 гүүнһээ 80 толгой унага абажа, юһэдэхи табан жэлэй тодорхойлхы, дүрбэдэхи жэлые үдэшэһэн байгаа.

Мүнөө нүхэр Аригунов ажахынгаа 415 толгой адуу харууһална. Тэдэнэйнь 115-ниинь ажахын элдэб хүдэлмэри дээрэ хэрэглэгдэнэ. Адуулжа байһан һүрэгынь хүшэ тамираар һайн.

Байгша ондо тэрэ 100 гүүнһээ 80-һаа үсөөн бэшэ унага абаха зорилготой.

«УЛААН СУББОТНИГТО» БЭЛДЭНЭ

Баргажанай эдеэ хоолой комбинадай хүдэлмэришэд субботнигой үдэр бултадаа цехүүдтээ хүдэлмэрилхэнь. Нэгэ үдэрэй туршада эдэнэр 800 килограмм кондитерскэ зүйл үйлэдбэрилхэ ба 640 түхэригэй элдэб продукци гаргаха юм. Зарим продукциинь алмагдаһан түүхэй эдүүдээр үйлэдбэрилэгдэхөөр хараалагдана.

Нүхэд В. М. Козулина, Г. И. Шелковникова гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг бригадын гэшүүд «улаан субботнигой» үдэр ажалай эрхим амжалта туйлаха зорилго урдаа табина

ДҮҮРГЭХЭ ОЙРТОО

Таряашан угтай Далай Ринчинович Раднаев бага балшар наһанһаа таряа, үбһэ хуряалгын хүдэлмэридэ ябажа, ажалай баян дүршэлтэй болоһон байха. Мүнөө тэрэ Хилганын колхозой тракторно-таряан ажалай бригадые хэдэн жэлэй туршада хүтэлбэрилнэ, бригадань үндэр баян ургаса жэл бүри ургуулна.

Нүхэр Раднаев 1974 оной дүнгөөр «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденоор шагнагдаһан байха юм.

Парти, правительствын үндэр хайрада хүртэһэн Далай Ринчинович байгша ондо гектарһаа 17 центнер таряа, олон жэлэй ногооной 18 центнер ургаса хуряажа абаха социалис уялга абаба.

Мүнөө бригадын механизаторнууд тарилгада хэрэглэгдэхэ техникэ, зэр зэмсэгээ заһабарилжа дүүргэхэ ойртоо.

ТАРЯАШАД Б

Үдэр хоногой ма хабарай тарилга мэри дүтэлжэл Тиимэһээ аймагай бүхэнэй хүтэлбэ мэргэжэлтэд хари энэ хүдэлмэридэ б эхилһээр үнинэй Үүрэгэй сельскэ С жээтэ зүблөөн дээр жанай совхозой т хэр зэргэ бэлдэж тухай асуудал хара

Совхозой механиз тарилгада хэрэглэ зэмсэгээ, машина заһабарилжа дүүрг һэ хүрэнгэеэ гүйсэд сэбэрлэһэн байна та тадууд тэмдэглэбэ.

ТАБАН ЖЭЛЭЙ ДҮҮРГЭГДЭ

Баргажанай адаг най комбинадай юһэдэхи табан жэл сэбые болзорһоо дүүргэһэн тухайга бэ. И. П. Малогро Ильин, В. П. Бурд Ф. Д. Мушаков гэг тэлбэрилдэг бригад гэрһэн энэ үе соо жалтатай.

Манай

БААТАРШАЛГААРАА СУУРХАҺАН ХОТО

Волгоградта хабар ерээ. Геройнуудай гудамжын хуушан уляаһан модон хабарые түрүүшээр угтана. Түрүүшын ногоон набшануудаа дэлгээжэ эхилбэ. Тиихэдэ, дүшэн гурбан ондо, энэ уляаһан буугай һомондо шархатаһанаа, дарнин галда шатаһанаа мартажа, гансаараа хабарай ерэхэдэ ногооржо, набшаһатай болоһон гэдэг. Тойроод модон, набша ногоон ургаагүй һэн.

1943 оной февралиин 2-то городой гудамжануудаар Сталинградай агууехэ тулалдаанай һүүлшын абяан замхаһан юм. Энэ тулалдаан хоёр зуун үдэр, һүни үргэлжэлөө. Энэ тулалдаанда зарим үедэ хоёр миллионһоо үлүү хүн хабаадаа. Түүхэ шудалдаг эрдэмтэд город дээрэ фашистнуудай хаяһан буугай һомо болон бомбонуудай тоое зүбөөр тооложо гарганхай. Бүхэли гүрэнние үгы хэхэ тиимэ ехэ бомбо, һомон хаягдаһан байна. Тиибэшье һаань, Сталинградые хамгаалагшад сухаряагүй, дайсание бута сохёод, городоо абарһан бэлэй.

Сталинград хамгаалагшадые Эхэ оромнай үндэрөөр сэгнээ: 700 мянгаһаа олон хүнүүд орден, медальнуудаар шагнагданхай. Тэдэнэй 114 хүн Советскэ Союзай Геройн нэрэ зэргэтэй болоо.

Тэрэ гэһэнһээ хойшо ехэ саг үнгэрөө. Шэнэ үетэн мүндэлөө. Мүнөө энэ городто гурбадахи хүн бүхэн гуша наһа хүрөөгүй ябана. Эдэнэр амгалан сагта түрэһэн.

Сталинградтахи тулалдаан гансашье түүхэ бэшэ. Совет солдадай габьяа волгоградайхидай ажал хэрэгээр мүнхэрүүлэгдэнэ, баатар хүнүүдэй дурасхаалые городой гудамжа, талмай болон эмхи зургаануудай нэрэнүүд мүнхэлөө. Мүн харнин городуудшье энэ городой нэрэ зүүнхэй.

Сталинград хамгаалагшадай эрхим дурасхаал — һэргээн бодхоогдоһон город болоно. Тэрэнние бүхы оромнай бодхоолсоо. Мүнөө энэ город урдынхиһаа һураггүй гоё, томо, үргэн болонхой.

Энэ хуудаһанда Сталинградай түлөө тэмсэһэн баатарнууд тухай, Илалтын агууехэ һайндэрые энэ городойхидой ямараар угтажа байһан тухай хэлэгдэнэ.

ҮЛЬГЭР ДОМОГТО ОРОҺОН МАМАЕВ КУРГАН

Мамаев курган... Эндэ үдэр бүри 3 мянгаһаа олон хүн ерэдэг юм. Тэдэнэр Москва болон Киевһээ, Шэтэ болон Мурманскһаа, Новгород болон Бакуһаа, манай ороной бусад олон городууд болон хүдөө тосхонуудһаа ерэнэ. Эндэһээ, энэ хадын орой дээрэһээ, тэдэнэр городые харана. Тэрэнэй үргэн ехэ үйлсэ гудамжануудые, намдуу хүдэр урасхалтай Волго мүрэнэй долгинуудые, эндэхи тала дайдые харан баясанэ. Теэд эндэ дайлалдаһан хүнүүд дайнай гал дүлые, буу һомоной эшхэрээе, хүнэй галзуу хашхаралдаание һанана ёһотой.

Сталинградтахи тулалдаанай үедэ Мамаев курган «России главна высота» гэжэ нэрлэгдэһэн юм. 140 үдэр, һүни үргэлжэлһэн энэ тулалдаае бүхы дэлхэй амяа татан, шагнажа байгаа. Советскэ Союзай Маршал, Советскэ Союзай хоёр дахин Герой В. И. Чуйков Мамаев курганай тулалдаан тухай иигэжэ хөөрэнэ:

«Сентябриин 16-най үглөөгүүр 112-дохи дивизиин подразделенинүүдтэй хамта Елинэй полк Мамаев курганиие дайлан абаһан байгаа, тиигээд саашанхи добтолго баригдаа һэн. Энэ сагһаа эхилжэ эндэ тулалдаан, бэе бэедээ добтолхо ябадал ехээр эдэбхижээ. Зүбөөр хэлэхэдэ, үхэлэй тулалдаан 1943 оной январиин һүүл болотор эндэ үргэлжэлөө һэн...».

Мамаев курган дээрэ дайсанай олон тоото танкова, ябаган сэрэгэй полкнууд, дивизинүүд бута сохигдоо, мүн манайшье дивизинүүд шанга тулалдаа, түүхэдэ үзэгдөөгүй шэрүүн шанга тэмсэл дабажа гараа һэн. Тонно хүрэтэр шэгнүүртэй авиабомбонууд, 203 миллиметрэй артиллериин һомонууд газарые урбуулжа хаяа. Тиибэшье һаань, жадаар болон гранатануудаар тулалдаха ябадал тэрэ үеын эгээл шухала зэбсэг болодог байгаа.

Мамаев курган эгээн сайлтай үдэр хара зандаа байгша һэн.

Дайнай һүүлээр эндэхи дүрбэлжэн метр талмай дээрэһээ 1.200 гаран түмэрэй бутархайнуудые бэдэржэ олодог һэн. Сталинградай бүхы газар дээрэ иимэл байгаа.

«Павловай гэр», «Лютниковэй олтирог», тракторна завод — эдэ нэрэнүүд баатаршалгын соло дуудуулна.

Мүнөө Волгоград хамгаалагшад Мамаев курган ерэжэ байдаг. Тэдэнэй нэгэн, 64-дэхи армиин 329-дэхи полкын комсорг байһан А. С. Смирнов иигэжэ хөөрэнэ.

— Манай батальон Лыса горада тулалдаа һэн. Тиихэдэ би, минии нүхэд хорёод наһатай байгаабди. Олон хүмнай хори наһа хүрөөгүй ябаа. Нэгэ добтолгын урда тээ 18-тай боложо ябаһан солдат Анатолий Захаровта комсомолой гэшүүнэй билет үгэһэнөө һананам. Зоригтой солдат һэн. Городые хамгаалхадаа, шархатаашье һаа, тулалдаанһаа гараагүй. Иимэ зүрхэтэй хүнүүд олон һэн даа. Мамаев курган дайнай ветерануудта баатаршалгын, эрэлхэг зоригой, Эхэ орондоо үнэн сэхэ байлгын дурасхаал мүн. Тиимэһээ эндэхи газар нангин шэнжэтэй. Энэ газарай шорой Москвада танигдаагүй солдадай хүүр дээрэ, Брестдэ, герой-городуудта, манай ороной зүүн хилэһээ баруун хилэ хүрэтэр нэмжыһэн газар дээгүүр бодхоогдоһон хүшөөнүүдтэ хадагалаатай байдаг. Үшөө тиихэдэ дэлхэйн 53 ороной арадууд энэ газарай шоройе нангин тэмдэг болгэн хадагалжа байдаг юм.

Францида тэрэ үедэ Сталинград гэжэ нэрэтэй партизанска отряд фашизмтай тэмсэһэн юм. Тэрэнэй нэгэ командир капитан А. Де Гюльон Францидаа энэ газарай шорой эльгээхые бэшэг бэшэнэ. Тиихэдэ һаяхан энэ хада дээрэ наһатай хоёр бүлые харааб. «Нэрэ обогынь мэдэгдээгүй» гэһэн бэшэгтэй хүшөөгэй хажууда тэдэнэр үни удаан байгаад, нюлмасаа аршахань харагдаа. Тиигээд нэгэ үбгөөдэйнь доошоо тонгойжо, адха шорой абаад, пулаад соогоо ороймо хармаандаа хээд, доошоо удааханаар буугаа һэн. Энэ үедэ тэрэнние байлгажа һурахань аягүй байгаа. Эндэ хариин хүн байдаггүй, эндэ ерээд сэдьхэлээ хүдэлгэнгүй байжа болохогүй. 20 миллионһоо олон хүн энэ хадада ерээ. Хүн бүхэн сэдьхэлээ хүдэлгөө. Магад, хүлеэһэн хүниинь эндэ хэбтэжэ болоо?

Ольга Михайловна Потанина Пермь городһоо энэ хада харахаяа эндэ ерэһэн юм. Тиигээд Мамаев курганай фондые эрхилэгшэ С. В. Антоновто хандаһан байгаа. Тэрэнэй картотекэнүүдые уншажа байхадань, Потанина өөрынгөө хани нүхэрэй фамили харажархёо, тиимэ фамили 8-дахи туг дээрэ бэшээтэй байгаа.

Иимэ уулзалганууд олон болодоггүй, олон хүнүүд танигдаагүй, олон хүнүүдэй нэрэ мэдэгдээгүй үлэһөөр. Дайнда унаһан хүнүүдые бэдэрэлгэ үргэлжэлһөөр.

Мамаев курганай газар дээрэ асари ехэ монумент бодхоогдожо, габьлагай дурасхаал болонхой.

И. БИРЮКОВА.
(ТАСС).

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: *Волгоград. Сталинградые хамгаалагша, Берлиндэ дайгаа дүүргээ, танкист офицер Василий Ильич Бирюков. Мүнөө энэ хүн Волгоградай Петровой нэрэмжэтэ машина бүтээлгын заводой эрхим токарь. Дайшалхы орден, медальнуудай хажуугаар тэрэнэй үбсүүндэ Ленинэй орден, Социалис Ажалай Геройн алтан одон яларна. В. И. Бирюков залуушуулые мэргэжэлдээ һургана, һурагшадынь ажалай ехэ бүтээсэ түйлана.*

ТАСС-ай фотохронико

ГАБЬЯАТА АЖАЛ

Советскэ Союзай Герой, снайпер П. А. Гончаров Украинын Водяное гэжэ хүдөө тосхоной түлөө болоһон тулалдаанда алуулаа һэн. Тэрэл жэлдэнь тэрэнэй ехэ хүбүүн Сталинградай «Красный Октябрь» заводто хүдэлхэеэ ерээ һэн.

Дайнай үедэ гэртээ ерээд ошохо зуураа, Фёдор хүбүүндээ тэрэ иигэжэ захяа һэн:

— Заводтоо хүдэлэ!

Тэрэ гэһэнһээ хойшо 30 жэлһээ дээшэ саг соо Федор Петрович Гончаров эсэгыгээ хүдэлһэн цех соо ажаллана. Мүнөө тэрэ электригүүдэй бригадир. Энэ заводто тэрэнэй дүүнэр Владимир, Михаил, Виктор хүдэлдэг юм.

Дүрбэн аха дүүнэр эсэгыгээ мүрөөр дабшана. Баатарай хүбүүд бүгэдэндэ мэдээжэ. Тэдэнһээ хүнүүд үльгэр жэшээ абадаг юм. Мүнөөшье Илалтын 30 жэлэй хүндэлэлэй габьяата ажалай үдэрнүүдтэ тэдэнэр түрүү ябана.

— Манай халаанда ажалай ветеранууд, залуушуул суг хамта хүдэлдэг юм. Тэдэнэр бүгэдөөрэн адли дэбжэлтэтэйгээр хүдэлнэ. Фронтовигуудай хүндэлэлдэ манай халаан 350 тонно металл түсэбһөө гадуур үгөө, — гээд Гончаровой эгээн бага хүбүүн Виктор хөөрэнэ. Энэ хүдэлөөе бидэнэр үүсхээ һэмди. Энэ үүсхэлыемнай волгоградайхид бүгэдөөрэн дэмжээ.

Волгоградай заводууд өөрын түүхэтэй юм. Зүгөөр тэдэнэй эгээн түрүү заводынь Тракторна завод болодог. Энэ заводой туг дээрэ дүрбэн орден яларна. Тэрэнэй хоёрынь дайнай үедэ абтаһан. Ажалай Улаан Тугай орден — ажалдаа габьяа гаргаһанай түлөө, Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай орден — дайнда габьяа гаргаһанай түлөө абтаһан бэлэй.

Волгоградайхидай мүнөө хүдэлжэ байһан заводууд дайнай үедэ шанга тулалдаанай болоһон газар дээрэ бодхоогдонхой. Политрук В. И. Бирюков заводһоо хэдыхэн километрэй саада тээ сэрэгшэдээ добтолгодо бодхооһон юм. Тэрэ тулалдаанай һүүлээр тэрээндэ Улаан Одоной орден барюулагдаа һэн. Мүнөө В. И. Бирюковой нэрэ волгоградайхидта һайн мэдээжэ. Тэрэ Петровой нэрэмжэтэ нефтиин машина бүтээлгын заводой токарь, партиин XXIV съездын делегат, Социалис Ажалай Герой.

(ТАСС-ай корр.).

МҮНХЭ ГАЛ

Волго дээрэхи герой-городто Илалтын 30 жэлэй ойн үдэр олон айлшад ерэхэ юм. Эндэ уран һайханай выставкэ, фашизмда эсэргүү фильмүүдэй уласхоорондын шэнэ фестиваль, революционно, дайшалхы, ажалай алдар солын газарнуудаар хэгдэһэн залуушуулай аяншалгада илагшадай бүхэсоюзна суглаан нээгдэхэ.

Эдэ суглаануудта волгоградайхидай хэр зэргэ бэлдэжэ байһан тухай захиргаануудай, нниитын уран һайханай организацинуудай хүтэлбэрилэгшэд ТАСС-ай корреспондентдэ хөөрэжэ үгөө.

РСФСР-эй уран зураашадай союзай Волгоградска организациин правлениин түрүүлэгшэ **П. В. Малков:**

— «Россин Федерациин уран зураашад — Илалтын 30 жэлдэ» гэһэн выставкэ апрелиин хоёрдохи хахадта нээгдэхэ. Тэндэ Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуусхэ дайнай үедэ совет арадай харуулһан габьяае зураглаһан Россин уран зураашадай эрхим зохёолнууд табигдаха.

Мүн Волгоградай уран зураашадай иимэ темэтэй зурагууд харуулагдаха юм. Энэ үедэ манай городой уран зураашадай областной выставкэ нээгдэхэ. Тиихэдэ уран зурааша Г. Черноскутовай тоосоон болохо байна. Тэрэ «Дайн ба амгалан байдал» гэһэн темэтэй зураг бүтээһэн.

Облгүйсэдкомой түрүүлэгшын орлогшо **В. С. Усков:**

— Манай городто апрелиин 14-һөө 20 болотор фестивальда хабаадаһан олон гүрэнүүдэй тугууд үргэгдэхэ байна. Дэлхэйн 30 оронуудай элитэ ехэ 60 кинематографистнууд фильмүүдэй фестивальда хабаадаха юм.

«Эхэ оронойнгоо түлөө эдэнэр тэмсээ» гэһэн киногоор фестиваль нээгдэхэ. С. Бондарчук энэ фильмые манай областьдо, Дон мүрэн шадар, М. Шолоховой роман соо хэлэгдэһэн бусад газарнуудаар буулгаһан байна.

Фестиваль городой эгээн ехэ байшан болохо Спортын байшан соо нээгдэхэ, мүн городой бусад томо кинотеатрнуудта кино харуулагдаха.

Эдэ үдэрнүүдтэ Илалтын 30 жэлэй ойдо, мүн Чилиин, Урда Вьетнамай арадуудтай һаналаа нэгэдэлгэдэ зорюулагдаһан митингнүүд городой предприятинуудаар болохо юм.

Комсомолой обкомой секретарь **В. А. Катунин:**

— Революционно, дайшалхы, ажалай алдар солын газарнуудаар хэгдэһэн аяншалгада илажа гараһан 1200 хүн манай городто ерэхэ юм. Тиихэдэ социалис оронуудай залуушуул, дайнай ба ажалай баатарнууд городоймнай айлшад болохо байна.

Залуушуулай суглаанай болохо үедэ элдэб янзын семинарнууд, конкурснууд, мүрысөөнүүд болохо, элдэб олон темэтэй секцинүүд хүдэлхэ. Түүхэтэ тулалдаануудай болоһон газарта сэрэгэй наадан, ГТО-гой спартакиада үнгэргэгдэхэ. Искусствын ехэ һайндэр болохо байна.

Волгоградай областиин залуушуул Илалтын һайндэрые ажалай амжалтаар угтаха гэжэ бэлдэнэ. 60 мянган хүн 5 һарынгаа түсэбые майн 9-дэ дүүргэхэ гэжэ шиидэнхэй. Комсомол-залуушуулай 1046 коллектив хахад жэлэйнгээ түсэбые Илалтын үдэртэ дүүргэхэ уялга абаа. Дайнай 5 мянган геройнууд комсомол-залуушуулай бригадада хүдэлжэ байна.

ВОЛГОГРАД—ИЛАЛТЫН ҺҮЛДЭ

Волгоградай горгүйсэдкомой түрүүлэгшэ В. И. АТОПОВ хөөрэнэ:

Бүтэн үлэһэн тээрмэ, «Лютниковэй олтирог» дээрэ үлэһэн гэр — эдэл хоёр дайнай үеын һандаралые һануулна. Энэ городые һэргээн бодхоохо түйлай ехэ хүдэлмэриин хэгдэһэниие тооложо барашагүй. Нэгэл тоо дурдая. Мүнөө городой гэр байра 11 миллион дүрбэлжэн метр талмайтай юм. Энэ хадаа дайнай урда тээхи үеынхиһөө дүрбэ дахин шахуу ехэ болоно. Сталинградай тулалдаанай һүүлээр бүхы городые шэнээр хооһон талмай дээрэ дахинаа бодхоохо баатай болоо һэмди.

Асари ехэ туһаламжа хүргэһэнэйнь түлөө волгоградайхид парти болон правительствада, ороной олон городууд болон республикануудта гүнзэгы баяр хүргэнэ. Имагтал иимэл туһаламжын ашаар Волгоград мүнөө 900 мянга гаран хүн зонтой, мүнөө үе сагай шэнжэтэй город болонхой.

Городто долоон дээдэ, 192 түсхай дунда һургуулинууд, профтехучилищинууд, юрэнхы эрдэмэй һургуулинууд, 205 культурын ордонууд, байшангууд, кинотеатрнууд, театрнууд, музейнүүд, библиотекэнүүд бии.

Волгоград — ороной индустриальна томо түб болонхой. Промышленна үйлэдбэриин хэмжээнь дайнай урда тээхи хэмжээе 12 дахин үлүүлээ. Волгоградай тракторнууд, үрэмдэдэг түхеэрэлгэнүүд, булад, алюмини, нефтиин аппарадууд болон бусад продукци Советскэ Союз дотор мэдээжэ байхаһаа гадна, дэлхэйн 40 гаран оронуудта эльгээгдэдэг юм.

Һаяхан городой ажалшадай депутадуудай Соведэй сесси 1975 оной арадай ажахын түсэб баталаа. 1975 он — бидэнэй онсо удха шанартай жэл болоно: Сталинградтахи тулалдаан дэлхэйн хоёрдохи дайнай ябаса үндэһэн хубилалта хэһэн байна ха юм. Спартановка, Дэлгүүр, Лысая гора, Мамаев курган — шанга тулалдаануудай болоһон газарнууд. Мүнөө эдэ районуудта эгээн ехэ барилганууд боложо байдаг. Олон дабхар, гоё һайхан гэрнүүд бодоно. Мүнөө жэл Волгын эрье бэхижүүлэгдээ, мүрэнэй эрье шадархи барилга ехээр хэгдэнэ. Мүрэнэй вокзал — Волго дээрэхи эгээн томо, эгээн гоё һайхан вокзал нээгдэхэ байна. Тэрэнэй хажууда Сталинградска тулалдаанай музей-панорама баригдаха. Городой бүхы районуудта шэнэ һургуулинууд, магазинууд, үхибүүдэй саадууд болон яслинууд, больницанууд бодонхой, үшөөшье олоор бодожо байна.

Манай городто ерэһэн айлшадта зорюулагдаһан аяншалгын түб, олон дабхар гостиница баригдаха юм. Энэ жэлдэ бүхыдөө 110 миллион түхэриг барилгада гаргашалагдахаар хараалагдана.

Энэ хабар Мамаев курган дээрэ мемориальна парк нээгдэхэ. Илалтын ойдо Волгын эрье дээрэ культурын, амаралтын Центральна шэнэ парк нээгдэхэ. Урданай заншалай ёһоор, волгоградайхид апрелиин 19-дэ, Коммунис субботнигой үдэр, городоо бүри гоё, болбосон түхэлтэй болгохоор бэлдэжэ байна.

Волгоград—бүмбэрсэг дэлхэйн бүхы хүнүүдтэ илалтын һүлдэ боложо үгэдэг. Энэ город хамгаалагшадай дурасхаалые волгоградайхид нангинаар сахидаг юм. Баатарнуудай эрхим дурасхаал гэхэдэ, манай ажал хэрэг, амгалан ажалай амжалта болоно. Илалтын 30 жэлэй ойе волгоградайхид эрхимээр угтаха гэжэ бэлдэнэ. Городой бүхы предприятинууд, барилгын эмхи зургаанууд габшагай ажалай вахтада жагсаа. «Өөрынгөө түлөө, тэрэ хүбүүнэй түлөө» гэһэн уряа дээрэ комсомол-залуушуулай 830 коллектив хүдэлнэ.

Эб найрамдал хамгаалагша город мүнөө һайндэртөө үргэнөөр бэлдэжэ байнхай.

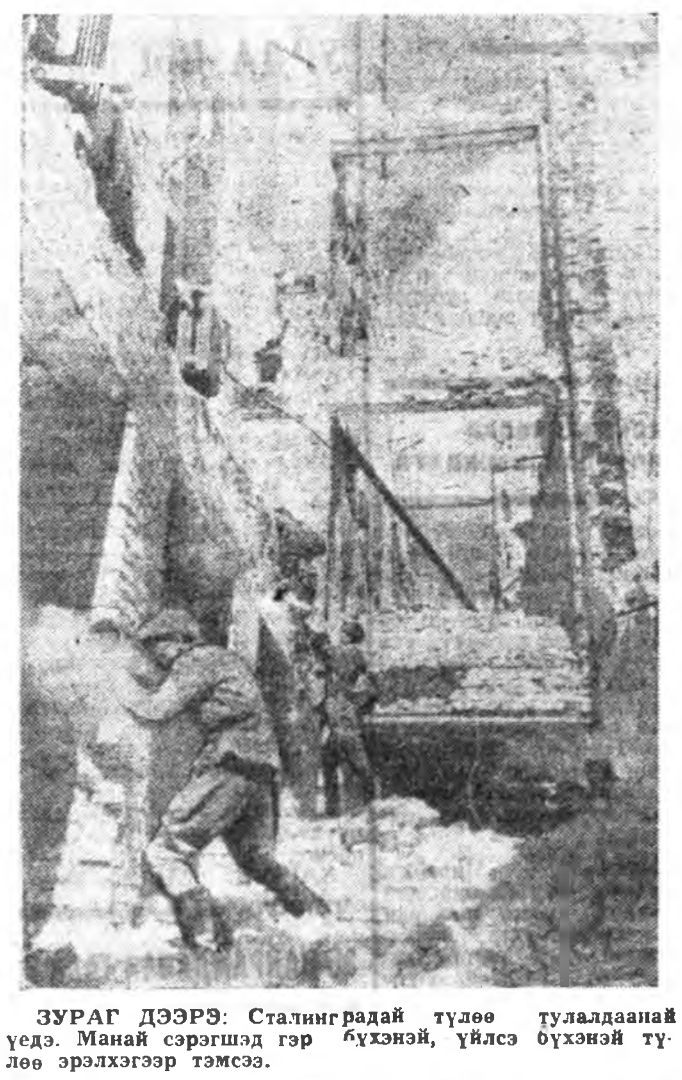

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Сталинградай түлөө тулалдаанай үедэ. Манай сэрэгшэд гэр бүхэнэй, үйлсэ бүхэнэй түлөө эрэлхэгээр тэмсээ.

ҮХЭР БУУГАЙ АБЯАН СООГУУР...

(Немецкэ офицерэй дневнигэй хэдэн мүр)

Би 62-дохи армиин политотделдэ оршуулагшаар хүдэлдэг байгааб. Тэрэ үедэ немецкэ 79-дэхи ябаган сэрэгэй дивизиин 212-дохи полкын танигдаагүй офицерэй дневник минии гарта ороһон байгаа.

Гурба һарын туршада — 1942 оной октябриин 21-һээ 1943 оной январиин 15 болотор — энэ офицер һанажа, бодожо ябаһан юумэеэ үдэр бүри бэшэдэг байгаа. Энэ дайсанай хара бодолойнь хубилһан юумые хүндөөршье һаань, зүбөөр ойлгожо эхилһэн тухайнь энэ бэшэлгэнь тодоор харуулна.

«**Октябриин 21.** Лучинскда Дон мүрэнние гаталаабди. Үноохил хашартай элһэн. Сэрэгшэдэй урда модон тулгуур бараад ябахыемни солдадууд гайхангяар харана...

Октябриин 22. Бидэнние эртэ үглөөнһөө Сталинград тээшэ буугай һомо абаашахаар өлсүүлээ. Эндэ үни байхагүйбди гэжэ һанааб. Үдэр бүри 1500—2000 самолет ерэжэ, городые бомбодоно, городые һандаргаана. Зүгөөр Сталинград бэеэ үгэнэгүй. Ородууд харюугай добтолгодо саг үргэлжэ ороно.

Октябриин 23. Сталинград үшөөл абтаагүй. Тэрэнние энэ дайнай Вердэн гэжэ нэрлэхэ юм. Сталинградай түлөө тулалдаан бүхы Францитай хэһэн дайнһаа удаан үргэлжэлнэ. Сэдьхэлни зобоно.

Октябриин 25. Сталинград гал дүлэн соо. Таһалгаряагүй тулалдаан. Севастопольһоо хоёр дахин олон хүнүүдээ алуулаад байнабди.

Октябриин 29. Һанаамни зобоно. Тэсэжэ яданаб, минутынишье туршада Россие мартаа һаа...

Ноябриин 3. Үглөөгүүр 15 хүн тулалдаанда ошобо. Зүрхэн үбдэнэ. Заримашуулнай уйлана. Бишье уйлахаа һанааб. Хэмнай түрүүн үхэгшэ ааб?

Ноябриин 12. Манай солдадууд урагшаа дабшана, олоор алуулна. Тулалдаан үргэлжэлһөөр... Бүхы юумэн хюдагдана. Энэ город хэзээ нэгэтэ һэргээн бодхоогдохо гээшэ гү?

Ноябриин 19. Хүндэ хүшэр байдал. Бүхэлэлтэнүүдые хэнэгүйбди. Диилдээ һаамнай, эдэнэр харюугаа абаха. Киев болон Харьковта бидэнэй буудажа алаһан олон мянган еврейнүүд, эхэнэрнүүд, үхибүүд. Эдэнэй түлөө үһөөгөө абаха. Зүгөөр бидэнэр айха ёһогүйбди.

Ноябриин 22. Бидэнэр хүреэлэгдэнхэйбди. Ородуудта үлөөхэгүйн тула пудинг шанажа эдеэбди.

Ноябриин 26. Штабай ноёд айһандаа шэшэжэ байна. Хүреэлһэн дайсад дүтэлжэ байнхай. Би һүүлшынгээ почто абаба хаб.

Декабриин 7. Эдихэ юумэмнай бага болонхой. Долоон хоногой хүнһэн — хүбэриг хилээмэн, мориной мяхан.

Декабриин 11. Агаарай шанга тулалдаан. Ород летчигууд зүрхэтэй байна. Тэдэнэр бомбонуудые, листовконуудые хаяна.

Декабриин 17. Бидэ бүгэдөөрэн хүреэлэлтэдэ орондхойбди.

Январиин 10. Һүни ородууд бидэндэ ультиматум үгөө. Бидэнэр гараа үргэхэ ёһотойбди, тиигээ һаамнай, бидэндэ һайнаар хандаха. Теэд манай хүтэлбэрилэгшэд арсаба.

Январиин 13. Ородууд урагшаа дабшана. Зүрхэтэйгөөр урагшаа дабшана.

Январиин 14. Манай артиллери маниигаа буудана. Хүйтэн, хооһон байнабди.

Январиин 15. Иимэ байдал хэр удаан үргэлжэлхэ ааб, байдал ондоо болохогүй хаш даа. Миномедууд буудана...»

Энээгээр энэ офицерэй бэшэлгэ дүүрэнэ. Энэ офицер плендэ абтаа гү, али шархяа хатаагаа гү, — али нэгэниинь болоһон байха.

Энэ офицер городой һэргээн бодхоогдохые үнэншөөгүй. Теэд город үхөөгүй, город тэмсэжэ байгаа. Тиигээд дайсанаа диилээ. Тэрэнэй һүүлээр энэ город дайнай урда тээхиһээ мянга дахин гоё һайхан болоо. Совет армиин, манай бүхы арадай эрэлхэг зоригой, баатаршалгын, сэрэгэй алдар солын үльгэр жэшээ тэрэ болоо.

Т. СМИРНОВА,
запасай ахалагша лейтенант.

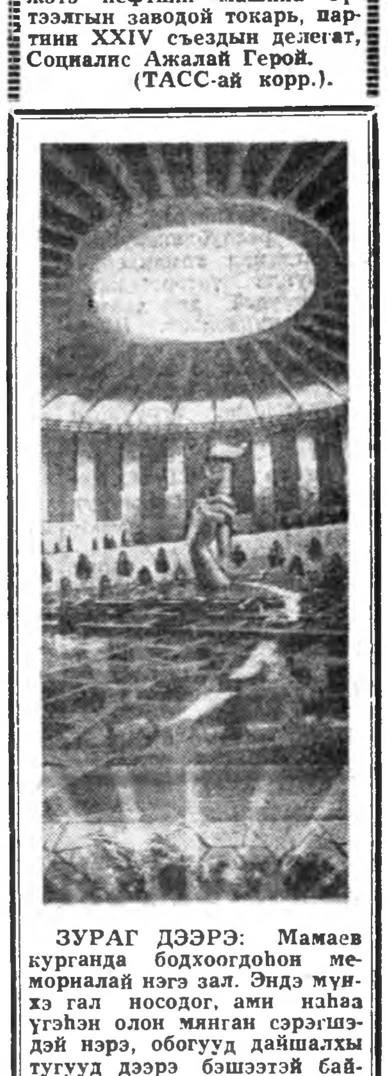

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Мамаев курганда бодхоогдоһон мемориалай нэгэ зал. Эндэ мүнхэ гал носодог, ами наһаа үгэһэн олон мянган сэрэгшэдэй нэрэ, обогууд дайшалхы тугууд дээрэ бэшээтэй байдаг.

КИНО БУУЛГАГШАДАЙ КОНКУРС

Жэл бүхэндэ кино буулгаха дуратайшуулай тоо олон боложол байна. Хүшэр, нобшошье һаа, аргагүй ехэ баяр асардаг энэ хэрэгтэ дурлаһан залуушье, наһатайшье, олон ондоо мэргэжэлтэй, эрдэм болбосоролтой хүнүүд гартаа кинокамера абажа, кино буулгана. Тэдэнэр ехэ, багашье үйлэ хэрэгүүд тухай, ажал хүдэлмэри, амаралта, аяншалга тухайгаа, мүн ажабайдал тухай хөөрэхые эрмэлзэнэд. Нютаг ороной байгаали, дурасхаалта газарнууд тухай домоглонод.

Һаяхан үнгэргэгдэһэн кино буулгаха дуратайшуулай конкурс дээрэ 14 фильм хаража үзэгдөө. Эндэ кино буулгаха дуратайшуул гол темээ, шэнжэлэн харуулха асуудалаа бэдэржэ байна гээд элеэр харагдана. Мүн конкурсдо хабаадаһан фильмүүдые хаража үзэхэдэ зарим кино буулгагшад конкурсын зорилго буруу ойлгоһон байха юм. Совет хүнүүдые Эхэ орондоо дуратайгаар хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ һайн дурааа кино буулгагшадые үргэнөөр хабаадуулха гэһэн уг зорилго манай конкурсын урда табигдаһан байна.

Конкурсдо хабаадаһан зарим фильмүүд тухай тогтожо хэлэмээр гэжэ һанагдана.

Ленинэй орденто локомотив-вагон заһабарилгын заводой ажабайдал тухай, дайнай хатуу жэлнүүдтэшье, мүнөөшье үедэ заводто хүдэлмэрилжэ байһан хүнүүд тухай «30-я мирная» гэһэн фильм (авторынь С. Исаков, ЛВРЗ-гэй киностуди) хөөрэнэ. Һонирхолтой, хурса удхатай темэдэ зорюулагдаһан һайн фильм болохо байгаа. Гэбэшье эндэ кинохроникын кадрнуудые дан үлүүсэ, ямаршье гуримгүйгөөр хэрэглэһэн дээрэһээнь энэ алдарта коллективэй мүнөөдэрэй байдал һайнаар харуулагдангүй үнгэршоо.

Ажалай Улаан Тугай орденто авиационно заводой «Огонек» киностуди конкурсдо табан фильм табяа. Гэбэшье эдэнэйнь нэгэниншье конкурсын гол эрилтэдэ харюусанагүй. Өөртөө, өөрөө хаража һанан дурсаха гэһэн бодолтойгоор буулгагдаһан фильмүүд гэжэ тэдэнние нэрлэхээр. «Котокель дээрэ үнгэргэгдэһэн нэгэ үдэр» гэһэн фильм (авторынь В. Васильев) абажа харая. Туристнуудай буулгаһан фильмүүдтэ дайралдадаг олонхи алдуунууд эндэ бии гэжэ сэхэ хэлэхэ хэрэгтэй. Түүдэгэй дэргэдэ үдэшэ, үглөөнэй хоол барилгые хэдэ дахин дабтан харуулха юм. Хүнүүд гансал эдеэлхэеэ хүдөө гарадаг бэшэ ха юм. Баһа тиихэдэ фильмын текстнь һайн гэжэ хэлэхээр бэшэ.

«Геолог» киностудиин «Увлеченность» гэһэн фильм (авторынь У. Сулейманов) һонирхолтой. Эндэ автортай хамта оршон тойрон байгаалиya һонирхон харанабди. Амитадай ажабайдалые автор инаг дуратайгаар зураглана. Энэ фильмын кадр бүхэнииннь анхаралтайгаар харахаар.

«Продолжение подвига» гэһэн фильм (авторынь В. Угольников, «Теплоприбор» киностуди) Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай фронтнууд дээрэ баатар габьяа харуулһан хүнүүд тухай, тэдэнэй мүнөөдэрэй ажабайдал тухай хөөрэнэ.

«Юртэмсые хараха гэбэл, дуһал уһа хара» гэһэн урда сагай итальян оньһон үгэ бии. Кинематограф хадаа далай мэтэ баян ажабайдалай нэгэ дуһал бэшэ аал? Иимэ дуһал мэтээр «История продолжается» гэһэн фильм (авторынь Сизых, Закаменск хото) харамаар. Эндэ автор 40 жэлэй түүхэтэй Зэдын комбинадай түүхэ зураглаа. Юрын хүрзэһөө эхилээд мүнөө үеын хүсэтэ машинатай, оньһон техникэтэй болотороо урган хүгжэһэн комбинадай түүхэ һонирхон харанабди.

Хүнүүдэй зүрхэ сэдьхэлдэ дайнай ямар сараа үлөөһэн тухай, амгалан байдалай ямар сэнгээр олдоһон тухай харагшын сэдьхэлдэ бодол түрүүлһэн «Память» гэжэ фильм алишье талаараа һайшаагдамаар. Шадамар бэрхээр буулгагдаһан энэ фильм «Импульс» киностудиин түлөөлэгшэ З. Лясоцкиин бүтээл болоно.

Конкурсын һүүлээр эрхимэй тоодо нэрлэгдэһэн фильмүүд гэхэдэ, З. Лясоцкиин «Память», В. Угольниковой «Продолжение подвига» болоно. Тиихэдэ У. Сулеймановай «Увлеченность», С. Исаковай «30-ая мирная» гэһэн фильмүүд урмашуулгын шанда хүртөө.

Л. БУДАЕВА.

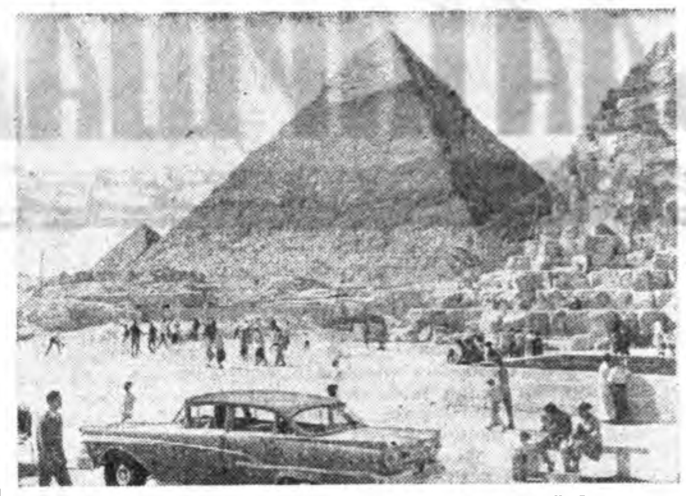

ЕГИПЕТ. Эртэ урдын культурын сэгнэшэгүй баялиг — Гизедэхи пирамиданууд.

ГАНА. Атлантическа далайн эрьедэ.

ТАСС-ай фотохронико.

ДАЙНАЙ ВЕТЕРАНУУДТАЙ УУЛЗАЛГА

Ниитын эрдэмэй институтдай хүдэлмэрилэгшэд Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай ветерануудтай уулзалга үнгэргэбэ. Илалтын 30 жэлэй ойдо энэ уулзалга зорюулагдаа. Нютагай комитедэй түрүүлэгшэ, хэлэ бэшэгэй эрдэмэй кандидат В. И. Рассадин ветерануудта хандан, оролто үгэ хэлээ.

— Дайнда хабаадаһан олон хүнүүд институдтамнай хүдэлнэ. Эдэ хүнүүд Агууехэ Илалтын үдэрые дүтэлүүлэлсэһэн байнад, — гэжэ тэрэ хэлээ.

Түүхын эрдэмэй кандидат С. А. Максанов, хэлэ бэшэгэй эрдэмэй доктор, профессор Л. Е. Элиасов, хэлэ бэшэгэй эрдэмэй доктор А. И. Уланов, хэлэ бэшэгэй эрдэмэй доктор Ц. Б. Цыдендамбаев, түүхын эрдэмэй кандидат Г. Л. Санжиев, хэлэ бэшэгэй эрдэмэй кандидадууд Ц. Б. Будаев, М. П. Хомонов гэгшэд хатуу шэрүүн дайнда хабаадалсаад, амиды мэндэ түрэл Буряадтаа бусажа ерэһэн байна.

Ветеранууд дайнда ябаһан тухайгаа суглаагшадта дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгэбэ. Профессор Л. Е. Элиасов 1939 оной эхиндэ сэрэгэй албанда татагдаад, 1945 оной майн 9 болотор дайнда ябаһан намтартай. Тэрэ Гитлерэй эшээлһэн Берлин хүрэтэр дайшалхы хүшэр хүндэ зам гаталаа. Москва шадар болоһон шуһата байлдаанда хабаадалсаһан, сэрэгэй оршуулагша ябаһан тухайгаа нүхэр Элиасов дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ, суглааргшадые һонирхуулаа. Тэрэ Прага, Венэ городуудые сүлөөлэлсэхэ үедөө хүндөөр шархатаһан байха юм.

Тиихэдэ түүхын эрдэмэй кандидат Г. Л. Санжиев 19 наһатай гүлмэр ябахадаа, дайнда мордожо, Польшые сүлөөлэлгэдэ хабаадалсаа. Варшава шадар болоһон хатуу шэрүүн байлдаан тухай тэрэ хөөрөө.

Мүн түүхын эрдэмэй кандидат М. П. Хомонов һаял институт дүүргээд лэ байтараа 1941 оной июниин 30-да һайн дураараа дайнда мордоһон байна. Ленинградые бүһэлһэн хархис дайсадта шанга сохилто үгэһэн сэрэгшэдэй нугаршагүй хатуу зоригтой байһан тухай тэрэ хөөрэбэ. Нүхэр Хомонов империалис Японтой болоһон дайнда хабаадалсажа, Маньчжуриин Хайлар шадар дайгаа түгэсхэһэн юм.

Н. ХАЗУЕВ,
Буряадай ниитын эрдэмэй институдай хүдэлмэрилэгшэ.

ТҮРҮҮШЫН ХОЁР НААДАНДА

Улаан-Үдэ хотын шатаршадай клуб соо республикын түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн эрэшүүлэй дунда эхилбэ. Чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө 16 шатаршан наадана. Жээрэб татаlсаһанай һүүлдэ мүрысөөнэй таблицада иимэ шатаршад хойно хойноһоо һубарилдаба: мастерта кандидадууд И. Дмитриев, В. Залкинд, Н. Галданов, нэгэдэхи разрядтайшуул Л. Бартанов, Н. Маншеев, Б. Митыпов, И. Брылев, В. Ильин, М. Леонов, В. Миронов, А. Агафонов (мастерта кандидат), В. Жаркой, Б. Занданов, А. Доржиев, В. Гонзолевский, В. Токуренов.

Мүрысөөндэ мастерта кандидадууд А Самарин, Б. Сампилов, И. Елсуков гэгшэдэй хабаадалсаашьегүй һаань, эрхим шатаршад олоор суглараһан байна.

Мүнөөдөө хоёр наадан үнгэргэгдөөд байнхай. Түрүүшын үдэр байгша ондо Улаан-Үдэ хотын чемпион болоһон Баир Митыпов мастерта кандидат А. Агафоновтой наадаба. Сагаанаар наадаһан Митыпов абаһаар хоёр хүбүүгээ үгэжэ байгаад, эдэбхитэйгээр наадахые оролдоһон байгаа. Харин Агафоновынь һайн хамгаалга хэжэ, һүүлэй һүүлдэ булюу байдалтай боложо, түрүүшын очко бэшүүлбэ.

Гонзолевскитэй наадаһан Залкинд наадаха сагайнгаа дүүрэхэ тээшээ болоходонь, яаха аргагүй тэбдэжэ, тухашаржа, хүбүүгээ алдаад, шүүгдэхэ баатай болоо. Баргажанһаа ерэһэн Н. Галданов А. Доржиевые, Н. Маншеев В Жаркой гэгшые, И. Брылев. В. Мироновые шүүһэн байна. Мүн энэ үдэр В. Ильин һурагша М. Леоновто, Б. Занданов Л. Бартановта шүүгдэбэ.

Наадананай хоёрдохи үдэр Николай Галданов шадамар бэрхээр наадажа, Гонзолевскиие шүүхэдээ, хоёр очкотой боложо, мүрысөөнэй таблицада түрүүлжэ эхилбэ. Мүн Л. Бартанов «Спартак» бүлгэмэй А. Доржиевые шүүжэ гарахадаа, хоёр очкотой болоһон байна.

Шатаршад В. Агафонов— И. Брылёв, В. Токуренов — М. Леонов гэгшэд тэнсэһэн, транспортын «Локомотив» бүлгэмэй түлөөлэгшэ В. Миронов В, Ильиниие шүүһэн байна. Мүн энэ үдэр Баир Митыпов Жаркой гэгшые торгоонгүй шүүжэ гараа. Һурагша Занданов дүршэлтэй шатаршадай нэгэн Маншеевые шүүжэ, түрүүшын очко өөртөө бэшүүлбэ.

В. МАМИЛОВ.

ГОРОДУУДАЙ СПАРТАКИАДЫН ЭСТАФЕТЭ

Байгша ондо үнгэргэгдэжэ байгаа СССР-эй арадуудай спартакиада бага бэшэ гайхамшагта амжалтатай. Энэ спартакиада совет арадай Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда илажа гараһаар 30 жэлэй ойдо зорюулагдаһан тула арад зоной дунда ябуулагдадаг сэрэгэй патриотическа хүмүүжүүлгын хүдэлмэри улам һайжаруулха хараа түсэб зорилго урдаа табина. Мүрысөөнэй программада спортын сэрэгэй-техническэ 15 зүйлөөр, тэрэ тоодо самолет, планер жолоодохо, парашюдаар һүрэхэ, автомобильна болон уһан доогуур онгосо жолоодожо һураха гэхэ мэтэ һорёо, мүрысөөнүүд оруулагданхай.

Спартакиадын программада түрүүшынхеэ оруулагдаһан ГТО-гой гол үүргэнь тон ехэ. ГТО хадаа спортдо олон зониие хабаадуулхаһаа гадна, залуушуулай махабада физическэ талаарнь һайжаруулха, үйлэдбэриин бүтээсэ дээшэлүүлхэ болон Эхэ ороноо хамгаалхадаа бэеэ үгэнгеэр хүмүүжэнэ ха юм.

Москва, Ленинград, бүхы союзна республикануудай суглуулагдамал командануудай дунда үнгэргэгдэһэн мүрысөөнүүдэй дүн хараажа үзэхэдэ һонирхолтой. Шэнэ дүримэй ёһоор спартакиадын программада 1973 ондо залуушуулай дунда үнгэргэгдэһэн Бүхэсоюзна түрүүшын наадануудай дүн оруулагдаһан байгаа. Тэрэл мүрысөөнэй дүнгөөр РСФСР-эй, Украинын ССР-эй командануудтүрүү һуури эзэлжэ эхилһэн байна.

Арад зоной дунда спорт хүгжөөхын зорилгоор СССР-эй арадуудай зунай VI спартакиадын түгэсхэлэй наадануд март һараһаа эхилээд, июлиин 31 болотор ороноймнай 17 хото городуудта үнгэргэгдэхэ болоно.

Ташкент хото бусадһаа богони зайда урилдагшад түрүүлэн спартакиадын тугые үргэбэ ха юм. Тиин боксоор спартакиадын чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө эхилһэн наааданда 64 хото городуудай 181 спортсмен хабаадалсажа, эрхимэй эрхим гэгдэһэн арһан бээлэйн эзэдые тодоруулһан байна. 1975 оной эрхим гэгдэһэн боксернуудта 44 медаль барюулагдаа. Командануудай дундаһаа Узбегэй ССР-эй спортсменүүд бусадһаа олон — зургаан медальда хүртэһэн байна. Мүрысөө үнгэргэһэн хотын эзэд һайн бэлэдхэлтэйгээр спортсменүүдые угтахаһаа гадна, өөһэдөө һайн бэлэдхэлтэй боксернуудтай болоһон байба. Жэшээнь, дэлхэйн чемпион Руфат Рискиев Олимпиин наадананай чемпион Вячеслав Лемешевые шүүһэн байха юм. Киргизи, Туркмени, Таджикистанай боксернууд гоё һайхан наадаараа бултанай анхарал татаа.

Сэхыень хэлэхэдэ, Узбекистанда үнгэргэгдэһэн спартакиадада хабаадалсаһан спортсменүүд спортын гоё һайхан һайндэр тухай һайн һанажа, дурсажа ябахань дамжаггүй. Ташкент мүнөө спартакиадын эстафетые Москва, Ашхабад хотонуудта дамжуулба.

* *

Үндэр хадата Медеодо конькигаар үнгэргэгдэһэн урилдаанда манай спортсменүүд дэлхэйн арбан долоон рекорд харуулһан байна. Иимэ амжалта үнинэйшье туйлагдаагүй һэн.

Мартын 29-нэй үдэр Медеодо ороной түрүү һуури эзэлхын түлөө эхилһэн наадан дүүрэжэ, энэ үдэр дэлхэйн табан шэнэ рекорд тогтоогдобо ха юм.

Бүхы табан энэ рекордые СССР-эй шэнэ чемпионууд тогтооһон байна. Горькиин Татьяна Аверина, Ленинградай Евгений Куликов гэгшэд соoһoo эрхим байба бшуу. Жэшээнь, Аверина 500 метрэй зайе 41,06 секунда, 1000 метрэйхиие нэгэ минута 23,6 секунда соо гаталжархёо. Тиин дүн хамта 168,285 очко абаһан байгаа. Харин Куликов 500 метрэй зайе 37 секунда соо гаталһан байба. Наадананай дүн гаргахада, Куликов 153,250 очкотойгоор дэлхэйн шэнэ рекорд тогтооһон байха юм.

Мүнөө Татьяна Аверина дэлхэйн табан рекордын эзэн болобо. Тэрэ 500, 1000, 1500 метрэй богони болон олон зайнуудта урилдахадаа эрхимлэбэ ха юм. Тиин богони зайда урилдахадаа 4.255 очко абахадаа. 1973 ондо Швейцариин Давос курорт шадар Америкын Шила Янг гэгшын саашадаа хубилхагүй гэлсэһэн рекорд шэнэлэгдэбэ бшуу. Иигэжэ Совет ороной спортсменүүд үбэлэй спортоор эрхим амжалта туйлажа, бултанда һайшаагдаба.

* *

Ороноймнай урда зүгтэ футболоор, хүнгэн атлетикээр мүрысөөнүүд эхилэнхэй. Тиибэшье һаань... конькишаднай сухарилтагүй Медеодо, санашаднай Мурманскда — хойто зүгэй арадуудай уласхоорондын заншалта һайндэртэ хабаадалсаа.

Мартын һүүлшын үдэрнүүдэй нэгэндэ Мурманскда үнгэргэгдэһэн эстафетэ дамжуулгын урилдаанда аяар 113 команда хабаадалсаба.

10x5 километрэй зайда үнгэргэгдэһэн эстафетэ холимол байжа, команда бүхэнһөө хоёр эрэшүүл, хоёр эхэнэр санашад хабаадалсаһан байгаа. Манай суглуулагдамал нэгэдэхи команда (Иван Гаранин, Раиса Сметанина, Василий Рочев болон Галина Кулакова) 1:38,46 секунда соо гаталжа, түрүү һуури эзэлбэ.

А. НИКОЛАЕВ
(ТАСС).

ТЕЛЕФОН ТЕЛЕГРАФ РАДИО ХҮЛЫН СААНАҺАА

БЕЙРУТ

Араб оронуудтахи коммунис, хүдэлмэришэнэй партинуудай түлөөлэгшэдэй зүблөөн

ТАСС

Араб оронуудтахи коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай түлөөлэгшэдэй зүблөөн байгша оной апрель һарын эхеэр болоо гээд «Ан-Нида» газетэ мэдээсээ һэн.

Араб национально-сүлөөрэлгын хүдэлөө хүгжөөхэ асуудалнуудые, дэлхэйн коммунис ба хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй байдалые зүблөөндэ хабаадагшад зүбшэн хэлсэһэн байна.

АФИНА

Демократическа хүсэнүүдэй амжалта

ТАСС

Засагай нютагай зургаануудые һунгаха һунгалтын үнгэрэгшэ амаралтын үдэр болоһон хоёрдохи турай үедэ Грециин демократическа ба зүүнэй үзэлтэй хүсэнүүд ехэ амжалта туйлаба. Һунгуулиин 120 гаран округто һунгагшад дуугаа үгөө. Оппозиционно партинуудай, эдэнэй дунда Грециин Коммунис партиин дэмжэдэг кандидадууд засагай нютагай зургаануудай олонхидто һунгагдаһан байна.

Салоникодо, Пирейдэ, Афинын хүдэлмэришэдэй ажаһуудаг хото шадарай һуурин тосхонуудта болоһон һунгалтын үеэр демократическа, зүүнэй үзэлтэй хүсэнүүдэй түлөөлэгшэд илаа. Дуугаа үгэлгын түрүүшын турта оппозициин кандидадууд Афинада, Волосто, ороной бусад хото городуудта, районуудта илалта туйлаа һэн. Бодото демократиин түлөө тэмсэлээ грек арадай үргэлжэлүүлхээр хүсэжэ байһыень һунгалтын дүнгүүд элирхэйлэн гэршэлнэ гэжэ Грециин Коммунис партиин Центральна Комитедэй Политбюрогой мэдүүлгэ дотор тэмдэглэгдэнэ.

НЬЮ-ЙОРК

Анвар Сададай хөөрөөн

ТАСС

Дүтын Зүүн зүгэй асуудалые шата шатаарнь заһаруулан гуримшуулха гэһэн американ политикые Израиль буруу һүргэбэ гээд Египедэй Араб Республикын президент А. Садат «Тайм» журналай корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө мэдүүлээ. Тиимэһээ Женевэдэхи эбэй конференци Дүтын Зүүн зүгтэ амгалан байдал тогтоохо шухала нүхэсэл болоно гээд тоолоноб гэжэ тэрэ хэлэбэ. «Хэрбээ амгалан байдал һэргээхэ замда амжалтын туйлагдаад байгаа һаань», һаяхан һунаагдаһан гурба һарын болзорой дүүрэһэнэй һүүлээр ООН-ой онсо хүсэнүүдэй Синайн хахад арал дээрэ байха болзорые һунааха тухай хөөрэлдэхэ байнабди гээд А. Садат тэмдэглээ.

БАРУУН БЕРЛИН

Г. ДАНЕЛИУСЭЙ МЭДҮҮЛГЭ

ТАСС

Баруун Берлинэй социалис нэгэдэмэл партиин эдэбхитэдэй ээлжээтэ конференци эндэ боложо, Баруун Берлинэй депутадуудай городской ба районно суглаае һунгаха һунгалтын дүнгүүдые зүбшэн хэлсэһэн. партиин саашанхи зорилгонуудые хараалһан байна.

Баруун Берлинэй СЕП-эй түрүүлэгшэ Г. Данелиус конференци дээрэ үгэ хэлэбэ.

Уласхоорондын мүнөөнэй байдал тухай, гитлеровскэ фашизмые һамна бута сохин илаһаар 30 жэлэй ойе һайндэрлэхэ тухай тэрэ дэлгэрэнгыгээр хэлэхэдээ, Советскэ Союзай, социалис хани нэгэдэлтэ оронуудай һүр хүсэнэй ашаар Европодохи шахардуу шанга байдал һуларжа байна гэжэ тэмдэглээ.

ХАНОЙ

УРДА ВЬЕТНАМДАХИ БАЙДАЛ

ТАСС

Урда Вьетнамые сүлөөлхэ арадай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй командовани Урда Вьетнамай арад зоной туйлаһан илалтанууд тухай коммюнике тунхаглуулба.

Байгша оной март һарын эхинһээ хойшо Урда Вьетнамай сэрэгэй 1-дэхи, 2-дохи округой газар дээгүүр шэбээлһэн дайсанай сэрэгэй ехэ хүсэнүүд үрин-тарин сохигдоһон, үгы хэгдэһэн байна. 270 мянган сайгон солдат, офицер хүлһөөнь буулгагдаа. Дахуулнуудай армиин регулярна 6 дивизи, парашютно-десантна бригада, бусад олон частьнууд, подразделенинүүд үгы хэгдээ.

Табан ехэ хото, 16 провинци бүрин сүлөөлэгдэһэн байна. Мүнөө Урда Вьетнамай сүлөөлэгдэһэн районуудта 9.300 мянган хүн ажаһууна.

Тхиеугай армиин бүхэли подразделенинүүд, сайгон сэрэгүүдэй хэдэн арбаад мянган солдат, мянгаад офицер дайлалдахаяа арсажа, буһалгаалан, зэбсэг хэрэгсэлнүүдтэйгээ арадай тала руу ороно.

ХАНОЙ. (ТАСС). Урда Вьетнамдахи байлдаанууд Меконг мүрэнэй адагта боложо байһаар. Арадай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй подразделенинүүд Нхабе хотодо шэбээлһэн дайсанай бэхилэлгэнүүдые ехэ буугаар, ракетээр, миномедоор буудаһан байгаа.

Тхиеугай захиргаан ором дүримөө алдажа байна. Сайгон хотын захаар бэхилэлгэнүүдые дары түргөөр барина. Түбэй үндэр тэгшэ газарһаа, эрье шадарай районуудһаа солдадуудтаяа хамта зугадан тэрьедэһэн хэдэ хэдэн генералнуудые, офицернүүдые сүүдтэ үгэхые Тхиеу захирба.

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Америкын 7-дохи флодой корабльнууд Урда Вьетнамай эрье шадараар байна.

Информационо агентствэнүүдэй мэдээсэһэнэй ёһоор, Джакартада байһан США-гай штабуудай начальнигуудай комитедэй түрүүлэгшэ генерал Дж. Браун «американ сэрэгүүд Вьетнамда сэхэ добтолго хэхэдээшье магадгүй» гээд заналта хээ. Гэхэ зуура, США-гай олон зон энээниие буруушаана.

ЧИКАГО

ЭБ НАЙРАМДАЛАЙ ТАЛА БАРИГШАДАЙ ХУРАЛДААН

ТАСС

Сэрэгэй гаргашануудые хороохын түлөө бүгэдэ национальна конференци хүдэлмэреэ эндэ дүүргэбэ. «Эб найрамдалай бюджет» конференци дээрэ зохёогдон абтаа. Пентагоной гаргашануудые 50 процентээр хороохо, үгытэйшүүлһээ налог татабари абахагүй гэхэ мэтэ эрилтэнүүд энээн дотор табигдана.

Аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар ниитэевропын зүблөөе дэмжэжэ байһанаа конференцидэ хабаадагшад баталан абаһан тогтоолнууд соогоо мэдүүлбэ. СССР-эй, США-гай хоорондохи харилсаае саашадань һайжаруулхын түлөө, совет-американ худалдаа наймаае адли тэгшэ эрхэтэйгээр хүгжөөхын түлөө делегадууд дурадхаһан байна.

ООН-ой Аюулгүйн Соведэй саг үргэлжын гэшүүн гүрэнүүдэй сэрэгэй бюджедүүдые 10 процентээр хороохо тухай, алмагдаһан мүнгэнэй зарим хубииень хүгжэжэ байгаа оронуудта туһаламжа үзүүлэлгэдэ гаргашалха тухай СССР-эй дурадхалда хамжан нэгэдэхыень делегадууд США-гай правительствые уряалаа.

НЬЮ-ЙОРК

Чан Кай-ши наһа бараба

ТАСС

Чан Кай-ши 87-дохи наһандаа Тайбэйдэ (Тайвань) наһа бараа гэһэн үгэ эндэ тараба.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Субботнигые угтуулан» — К. Продайводагай статья. «Мүрысөөнэй туужа бэшэг» — суглуулбари. ТАСС-ай һүүлэй һонин.

Хоёрдохи хуудаһан республикын механизаторнуудай зүблөөндэ зорюулагдана.

Гурбадахи хуудаһанда. «Хүдэлмэришэнэй мэргэжэлэй һургуули» — О. Поскребиной статья. «Түрүүшын алхам хэхэ эрхэ» — Л. Новиковой корреспонденци. БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ. Хилын саана.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Союз» — «Апполон» — фото-мэдээсэл. Спорт.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.05 — «Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай түүхын хуудаһанууд». 10.35 — Документальна фильмүүдэй программа (үнгэтэ). 11.20 — Гимнастикаар уласхоорондын мүрысөөн. Ригэһээ дамжуулга хэгдэхэ. 11.35 — А. П. Чехов. «Вишневый сад». Уран зохёолой дамжуулга. 12.35 — «Хүхюу нотохонууд» (үнгэтэ). 12.50 — Шэнэ һонин. 13.00 — «Анхарагты, байгаалиин баялиг!» — телевизионно документальна фильм түрүүшынхеэ харуулагдаха (үнгэтэ). 13.30 — «Ерыш наашаа, онтохон». 14.00—14.10 — Забһарлалга. 14.10 — «Экран ханинараа суглуулна». Москва — Будапешт. 14.40 — «Табан жэлые — уридшалан!» 15.30 — Хоккей. ЧССР — СССР (2-дохи, 3-дахи үенүүд). 16.40 — Телевизор харагшадай асуудалнуудта СССР-эй Наукануудай академиин гэшүүн-корреспондент В. Г. Афанасьев харюусана (үнгэтэ). 17.10 — «Экранда — кинокомеди». «Безумный день» 18.15 — «Уно Лооп дуулана». 18.30 — «Время» — мэдээсэлэй программа.

Улаан-Үдэ. 19.00 — Шэнэ һонин. 19.10 — «Үндэр ургасын үндэһэ һуури».

«Орбита». 19.35—19.45 — Забһарлалга. 19.45 — «Табан жэлые уридшалан!» Белоруссиин КП-гэй Могилевой обкомой нэгэдэхи секретарь В. В. Прищепчик хабаадалсана. 20.30 — Хоккей ЧССР — СССР. 21.40 — СССР-эй Наукануудай академиин гэшүүн-корреспондент В. Г. Афанасьев асуудалнуудта харюусана. 22.10 — «Экранда — кинокомеди». «Безумный день». 23.15 — «Уно Лооп дуулана». 23.30 — «Время» — 24.00 — «Футбол. Кубогтай командануудай кубогта хүртэхын түлөө». «Динамо» (Киев) — «Эйндховен» (Голланди). Киевһээ дамжуулга хэгдэхэ (үнгэтэ).

ХАБАРАЙ ДУНДА ҺАРА

Үглөөгүүр гараһан наран үдэр хоногой үнгэрхэ тума игаабарн дулаанаар шаража, тала дайдын саһа хайлуулжа эхилбэ. Тиин хада майлын, ой соохи саһан хайлажа, горхолон шааяса урдажа, урин дулаан хабарай ерэһэн тэмдэг хаа хаанагүй үзэгдэбэ.

Байгша ондо апрель һарада дулаан, шиниг нойтогүй байхаар хүлеэгдэнэ. Республикын урда аймагуудта дунда зэргээр нэгэ градус хүйтэнһөө хоёр градус хүрэтэр дулаарха гэхэ гү, али энэнь нормоһоо нэгэ-хоёр градусаар үлүү байха зэргэтэй. Мүн һарын туршада 1—2 миллиметр шиниг нойтон орохо. Энэнь нормоһоо бага байхаар багсаагдана.

Һарын түрүүшын арбаад хоногто, һарын тэн багаар зарим нютагуудта бага зэргээр саһан орохо, бусадтань сэлмэг үдэрнүүд үзэгдэхэ зэргэтэй. Һарын түрүүшын хоёр арбан хоногто һүниндөө 2—7 градус хүйтэн, үдэртөө 3—8 градус дулаан, гурбадахи арбан хоногто һүниндөө 0—5 градус хүйтэн, үдэртөө 13—18 градус хүрэтэр дулаарха байна. Зүг бүхэнһөө секундын 5—7 метр хүсэтэйгөөр һалхилха.

Республикын баруун-урда аймагуудта һарын туршада дунда зэргээр 1—3 градус дулаарха зэргэтэй. Һүниндөө 8—13 градус хүйтэн, үдэртөө 2—7 градус дулаан болохо байна. Заримдаа һүниндөө 18—23 градус хүрэтэр хүйтэрхөөр хүлеэгдэнэ. Һарын һүүлшын арбан хоногто һүниндөө 3—8 градус хүйтэн, үдэртөө 10—15 градус дулаан болохоор хараалагдана. Баруун-хойто зүгһөө секундын 10—12 метр хүсэтэйгөөр һалхилха байна.

Хойто аймагуудта урда жэлнүүдэйхидэ орходоо 2—4 градусаар үлүү дулаан болохоор хүлеэгдэнэ. Тиин һарын туршада дунда зэргээр 0—3 градус хүйтэн болохо зэргэтэй. Һарын туршада 1—7 миллиметр шиниг нойтон орохоор багсаагдана. Энэнь нормоһоо багашаг байха. Һарын туршада бага зэргэ үүлэтэй, шиниг нойтогүй байхаар хараалагдана. Түрүүшын хоёр арбан хоногто һүниндөө 15—20 градус хүйтэн, үдэртөө 8—13 градус хүрэтэр дулаарха. Зүг бүхэнһөө секундын 3—7 метр хүсэтэйгөөр һалхилхаар хүлеэгдэнэ.

Республикын гол горхонууд мүльһэнһөө 2—3 хоногоор урид сэбэрлэгдэхээр хараалагдана. Апрелиин 15—24-нэй үдэрнүүдтэ Сэлэнгэ мүрэн дээгүүр зайр ябажа эхилхэ.

Л. ГОНЧАРОВА,
инженер-агрометеоролог.

Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н-03431. Заказ №